

ข่าวชุมชน

ปฏิรูปประเทศไทย ๙ ให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

ฉบับที่ ๑๓๑ มีนาคม - เมษายน ๒๕๕๔

มติสมัชชาเครือข่าย
องค์กรชุมชน
เพื่อการปฏิรูป

๓๕ ข้อเสนอ
ปฏิรูปประเทศไทย
ให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

คนว่างงานเพียง ๐.๗%
และแรงงานไทย ๔๓%
ทำงานในภาคเกษตร

หลักเกณฑ์
การสนับสนุนสวัสดิการ
ชุมชน ปี ๒๕๕๔

ชุมชน
ต้นประชาธิปไตย

เครื่องอุป
ความรำรวย
จากชนบท

ถึงเวลาตนเอง กินเอง

ศัพท์แสง “**ซงเอง กินเอง**” มีความหมายในทางลบ หมายถึงการการจัดแจงเรื่องราวต่างๆ เองตั้งแต่ต้นทางเพื่อให้การพิจารณา (โครงการงบประมาณ) ออกมาเอื้อประโยชน์กับตนเองและตัวเองของตัวเอง ภาษาสมัยใหม่ว่าเป็นการขัดกันของผลประโยชน์ (Conflict of Interest) แต่ในเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อการปฏิรูปประเทศไทยของผู้นำชุมชนทั่วประเทศในช่วงสองสามเดือนที่ผ่านมา เครือข่ายองค์กรชุมชนได้ให้ความหมายใหม่ของศัพท์คำนี้

ผู้นำชุมชนบอกว่า การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาหลายสิบปีนั้น ชุมชนถูกคนอื่นจัดแจงเรื่องราวต่างๆ ให้หมด ถูกป้อนถูกยึดเยียด “การพัฒนา” ให้โดยไม่มีทางเลือก จะชอบหรือไม่ชอบ จะอยากกินหรือไม่อยากกินก็ต้องกิน จะถึงเวลากินหรือไม่ถึงเวลากินก็ต้องกิน จะกินได้หรือกินไม่ได้ก็ต้องกิน รัฐส่วนกลางจัดอาหารสำเร็จรูปมาให้หมดตามอย่างที่ตนเองเห็นควร

อาหารสำเร็จรูปที่ว่ำนั้นหมายถึง การเกษตรสมัยใหม่ที่พึ่งพิงสารเคมีมีพิษนานาชนิด หมายถึงโรงงานอุตสาหกรรมที่บังคับให้คนงานยืนวันละ ๑๐ ชั่วโมงเพื่อให้มีค่ากับชาวกินไปวันๆ และปล่อยสารพิษทุกชนิดลงสู่แหล่งน้ำของชุมชน หมายถึงระบบและเนื้อหาการศึกษาที่ส่วนกลางเห็นสมควรโดยไม่ต้องสนใจภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงเสื้อผ้าอาภรณ์ที่มาจากตลาด ฯลฯ

ชาวบ้านบอกว่า การ “พัฒนา” ตามที่ส่วนกลาง “เห็นสมควร” ในช่วงร้อยปีที่ผ่านมาดูทรัพยากรทุกอย่างไปจากชุมชน ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ ป่า แร่ธาตุและแม้แต่คนของชุมชน พวกเขาถูกพัฒนาตกเป็น “เหยื่อของการพัฒนา” บ้านแตกสาแหรกขาด ลูกคนที่หนึ่งอยู่ในสลัมในจังหวัด ลูกคนที่สองอยู่โรงงานในกรุงเทพ ลูกคนที่สามทำงานก่อสร้างอยู่ตะวันออกกลาง ลูกคนที่สี่ขายตัวอยู่ที่ญี่ปุ่น ตายายเลี้ยงหลานทั้งหมดอยู่ที่บ้าน การพัฒนาที่ว่ำนั้นสร้างครอบครัวที่แตกแยกอันเป็นนิรันดร์ขึ้นทั่วประเทศไทย ในขณะที่แหล่งน้ำของชุมชนถูกยึดครองโดยนายทุนสนามกอล์ฟที่ทำงานส่งเสริมการท่องเที่ยวตามนโยบายของรัฐบาล ที่นาถูกยึดโดยนายทุนและธนาคารที่ตั้งมาเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร รายได้ทั้งหมดจากการทำนาเอาไปใช้หนี้พ่อค้าที่ยืมเงินมาก่อน ที่ดินทำกินบนภูเขาถูกอุทยานประกาศทับที่ เจ้าหน้าที่ตามจับชาวบ้านเข้าคุกและต้องจ่ายค่าปรับสูงลิ่วตามอัตราค่าทำไร่โลกร้อน....ทั้งๆ ที่ชาวบ้านอาศัยมากกว่า ๓๐๐ ปี

ด้วยโศกนาฏกรรมแห่งการพัฒนาอันสลดหดหู่เช่นนี้เอง ผู้นำชุมชนทั่วประเทศจึงบอกว่าพอแล้ว หมดยุคของการพัฒนาแบบคนอื่นป้อนให้กินแล้ว เราหมดเนื้อหมดตัวเพราะการพัฒนาที่ว่ำนั้นกินมาหมดแล้ว ถึงเวลาแล้วที่เครือข่ายองค์กรชุมชนจะต้อง “ซงเอง กินเอง” เราจะกินอาหารที่เราอยากกิน ในเวลาที่เราต้องการในรสชาติที่เราชื่นชอบ เราจะกำหนดทิศทาง เป้าหมายและวิธีการพัฒนาด้วยตัวของเราเอง

พอช - CODI

จัดทำโดย : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) บรรณาธิการ : อัมพร แก้วหนู ผู้ช่วยบรรณาธิการ : อุดมศรี ศิริลักษณ์ภาพ
กองบรรณาธิการ : รุ่งโรจน์ เพชรบุรณิน / สุธิดา บัวเกษม / ดวงมณี เครื่องร้อน ประสานงานและการผลิต : ส่วนประชาสัมพันธ์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
ส่งข้อมูล/บทความ/ข่าวการพัฒนา ได้ที่ : ๙๑๒ ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๐๐
โทรสาร ๐ ๒๓๗๘ ๘๔๐๓ email : public@codi.or.th www.codi.or.th ออกแบบ สุชาติ สิงห์มะโน พิมพ์ บริษัท สหมิตรพรินต์แอนด์พับลิชชิง จำกัด
โทรศัพท์ ๐๒๙๐๓ ๘๒๕๗-๙

ข่าวชุมชน

ปฏิรูปประเทศไทย ให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

หมายเหตุประเทศไทย

๔

คนว่างงานเพียง ๐.๗%
และแรงงานไทย ๔๓%
ทำงานในภาคเกษตร

๖

คำบอกกล่าวของสามัญชน

๘

คณะรัฐมนตรีมีมติ

มติสมัชชาเครือข่ายองค์กรชุมชน
เพื่อการปฏิรูป

๑๐

เครือข่ายองค์กรชุมชน
เพื่อการปฏิรูป

๑๖

๓๕ ข้อเสนอปฏิรูปประเทศไทย
ให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

เหตุและผล

๒๑

เหตุผลที่ต้องปฏิรูปประเทศไทย
ให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

สวัสดิการชุมชน

๒๒

การสนับสนุนสวัสดิการชุมชน
ปี ๒๕๕๔

ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒๕

เวทีชาวบ้านแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย
พื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒๓

ข่าวชุมชน

สื่อเพื่อการพัฒนา

๓๓

ชุมชนต้นประชาธิปไตย

มองให้ลึก นึกให้กว้าง

๓๔

เครื่องสูบความร้าย
จากชนบท

คนว่างงานเพียง ๐.๓% และแรงงานไทย ๔๓% ทำงานในภาคเกษตร

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สํารวจภาวะการมีงานทำของประชากรทั้งประเทศในเดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ที่ผ่านมาพบว่าในเดือนนี้มีประชากรที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปจำนวน ๕๓.๗๒ ล้านคน เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน ๓๙.๕๐ ล้านคนในจำนวนคนที่อยู่ในวัยแรงงานเกือบทั้งหมด (๙๙%) เป็นผู้มีงานทำมีคนว่างงานเพียง ๐.๓% เท่านั้น เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๒ จำนวนคนว่างงานลดลงในเกือบทุกภูมิภาคและเกือบทุกระดับการศึกษา

เมื่อจำแนกประเภทของงานเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆคืองานในภาคเกษตรและงานนอกภาคเกษตร พบว่าคนทำงานในภาคเกษตรของประเทศไทยประมาณ ๑๖.๙๕ ล้านคน คิดเป็น ๔๓% ของกำลังแรงงานทั้งหมดในขณะที่แรงงานนอกภาคเกษตรจำนวน ๒๒.๒๔ ล้านคน คิดเป็น ๕๖% ของกำลังแรงงานทั้งหมด

อัตราการว่างงานไม่ถึง ๑% นั้น แสดงว่าเศรษฐกิจดี คนจึงงานทำเกือบทั้งหมด เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี ๒๕๕๒ พบว่าคนมีงานทำเพิ่มขึ้น

กว่าปีที่แล้วประมาณ ๖.๕ แสนคน ภาคการเกษตรมีคนมีงานทำเพิ่มขึ้นมากที่สุดถึง ๙.๖ แสนคน (สาขาอื่นๆหลายสาขามีคนทำงานลดลง จำนวนคนทำงานเพิ่มในภาพรวมจึงเป็น ๖.๕ แสน) แต่คนทำงานนอกภาคเกษตรลดลง ๓.๑ แสนคน ซึ่งอาจเป็นเพราะราคาพืชผลการเกษตรส่วนใหญ่สูงขึ้น ภาคเกษตรจึงเป็นภาคการผลิตที่สามารถดูดซับคนว่างงานได้เป็นจำนวนมาก

เมื่อเทียบอัตราการว่างงานระหว่างภูมิภาคต่างๆ พบว่า ภาคใต้มีอัตราการว่างงานสูงสุด ๑.๘% กรุงเทพมหานคร ๐.๙% ภาคกลาง ๐.๗% ภาคเหนือ ๐.๕% และภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำสุด ๐.๓%

ในจำนวนคนว่างงานทั้งหมดประมาณ ๒๖๘,๐๐๐ แสนคนนั้น เป็นกลุ่มคนที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษามากที่สุดประมาณ ๙๐,๐๐๐ คน (๓๓%) รองลงไปคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณ ๖๐,๐๐๐ คน (๒๒%) มัธยมศึกษาตอนปลาย ๔๘,๐๐๐ คน (๑๘%) ประถมศึกษา ๔๐,๐๐๐ คน (๑๕%) และคนที่ไม่มีการศึกษา/การศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษาประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน (๑๑%) ■

ค่าใช้จ่ายครัวเรือนเพิ่มขึ้น แต่ช่องว่างคนรวยคนจนลดลง

สำนักงานสถิติแห่งชาติสํารวจรายจ่ายครัวเรือนในปี ๒๕๕๓ พบว่าครัวเรือนทั่วประเทศมีรายจ่ายเฉลี่ยเดือนละ ๑๖,๘๑๙ บาทหรือคนละ ๔,๖๔๒ บาทต่อเดือน เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๒ พบว่ารายจ่ายครัวเรือนเพิ่มขึ้น ๓.๘% ภาคที่มีรายจ่ายครัวเรือนเพิ่มสูงสุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายจ่ายเพิ่มสูงถึง ๙.๕% ในขณะที่ภาคใต้มีรายจ่ายเพิ่ม

๕.๑% ภาคเหนือเพิ่ม ๖.๔% กรุงเทพฯและปริมณฑลเพิ่มเล็กน้อย ๐.๒% แต่ภาคกลางรายจ่ายครัวเรือนลดลง ๐.๒%

นักเศรษฐศาสตร์ใช้ตัวเลขรายจ่ายของครัวเรือนเพื่อเปรียบเทียบว่าในประเทศหนึ่งๆมีช่องว่างระหว่างคนรวยคนจนมากน้อยแค่ไหนโดยใช้วิธีการคำนวณที่เรียกว่าค่าสัมประสิทธิ์ของความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ซึ่งมีค่าสูงสุดคือ ๕ ถ้าค่าที่ออกมามีแนวโน้มลดลงแสดงว่าช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวยน้อยลงถ้ามากขึ้นแสดงว่าช่องว่างมีมากขึ้น โดยแบ่งกลุ่มครัวเรือนออกเป็น ๑๐ กลุ่มตามจำนวนค่าใช้จ่าย ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าใช้จ่ายครัวเรือนในปี ๒๕๕๒ เป็น ๐.๓๐๕ และลดลงเป็น ๐.๒๙๗ ในปี ๒๕๕๓ แสดงว่าช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนของประเทศไทยลดลง ■

๘๘ ภาคการเกษตรมีคนมีงานทำเพิ่มขึ้นมากที่สุดถึง ๙.๖ แสนคน
แต่คนทำงานนอกภาคเกษตรลดลง ๓.๑ แสนคน ซึ่งอาจเป็นเพราะราคาพืชผลการเกษตร
ส่วนใหญ่สูงขึ้น ภาคเกษตรจึงเป็นภาคการผลิตที่สามารถ
ดูดซับคนว่างงานได้เป็นจำนวนมาก ๑๑

ความต้องการปลูกยางพารา มากกว่าสองล้านไร่

เพื่อตอบสนองความต้องการยางพาราที่เพิ่มสูงขึ้นในตลาดโลก รัฐบาลจึงกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นระหว่างปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖ รวม ๘๐๐,๐๐๐ ไร่ เป็นพื้นที่ภาคเหนือ ๑๕๐,๐๐๐ ไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๕๐๐,๐๐๐ ไร่และที่เหลือเป็นพื้นที่ภาคกลาง ตะวันออกและภาคใต้ โดยให้เกษตรกรผู้สนใจลงทะเบียนแจ้งความจำนงระหว่าง ๑๕ กุมภาพันธ์ - ๑๕ มีนาคม ผ่านมา สำนักงานส่งเสริมการค้า

ทำสวนยาง (สกย.) รายงานว่ามีเกษตรกรทั่วประเทศสนใจเป็นเจ้าของสวนยางมากถึง ๒๑๙,๓๘๒ ราย มีพื้นที่ที่ต้องการปลูกยางรวม ๒,๐๑๔,๕๕๔ ไร่ มากกว่าเป้าหมายถึง ๑.๕ เท่าตัว ■

คนกว่าล้านคนเป็นหนี้ นอกระบบ ๑๒๐,๐๐๐ ล้านบาท

รัฐบาลเปิดให้มีการลงทะเบียนประชาชนที่มีหนี้นอกระบบเพื่อนำไปสู่การจัดการลดภาระหนี้ ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๒ - มกราคม ๒๕๕๓ ผ่านธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ปรากฏว่ามีคนไปลงทะเบียนรวมทั้งสิ้น ๑,๑๘๓,๓๕๕ ราย มีหนี้นอกระบบจำนวน ๑๒๒,๖๗๒ ล้านบาท (เฉลี่ย ๑๐๓,๐๐๐ บาทต่อราย) ในจำนวนทั้งหมดนั้นมีการแก้ปัญหาโดยการประนอมหนี้ ยุติเรื่องและให้ธนาคารอนุมัติสินเชื่อให้ นายกรณ์ จาติกวณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังชี้แจงข้อมูลในที่ประชุมรัฐสภา (อภิปรายไม่ไว้วางใจ) เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔ ว่ามีลูกหนี้ที่ธนาคารอนุมัติสินเชื่อให้กว่า ๕๐๐,๐๐๐ ราย ชาวบ้านสามารถลดภาระดอกเบี้ยลงได้ประมาณเดือนละ ๔,๐๐๐ ล้านบาท เพราะดอกเบี้ยนอกระบบ ๑๐-๒๐% ต่อเดือน แต่ดอกเบี้ยในระบบเดือนละ ๑% เท่านั้น

ทิศทางการแก้ปัญหาในปี ๒๕๕๔ รัฐบาลจะเปิดการลงทะเบียนรอบสอง อบรมอาสาสมัครที่ปรึกษาทางการเงิน

ครัวเรือน (หมอนนี้) ๑๘๐,๐๐๐ ราย ภายใน ๒ ปี การปล่อยสินเชื่อรายย่อยไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ผ่านบริษัทสินเชื่อไปรษณีย์ไทย (อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๒/เดือน) และจะผลักดันให้ธนาคารออมสินและธกส. ปล่อยเงินกู้เพิ่มให้กองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านละ ๑ ล้านบาท เพื่อนำไปช่วยเหลือสมาชิก โดยธนาคารออมสินรับผิดชอบประมาณ ๖๐,๐๐๐ หมู่บ้าน ธกส. รับผิดชอบประมาณ ๒๐,๐๐๐ หมู่บ้าน ■

ธนาคารความดี (ที่เปลี่ยนเป็นเงินได้)

“เราใช้สถาบันการเงินเป็นเครื่องมือในการสร้างความสุขให้คนหนองสาหร่าย กำหนดความดีไว้ ๒๒ ข้อ ถ้าใครเป็นคนดี มีคุณสมบัติ ๑๑ ข้อ มากู้เงินไม่ต้องมีคนมาค้ำประกัน ไม่ต้องเอาโฉนดมาค้ำ ถ้าเป็นคนดีเขาเอามาค้ำแน่ ถ้ามี ๑๕ ข้อ อาจจะไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ถ้ามี ๑๘ ข้อ กู้เงิน ๑๕,๐๐๐ บาท ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ถ้ามีความดีครบ ๒๒ ข้อ กู้เงิน ๒๐,๐๐๐ บาท ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ชาวบ้านหลายคนที่ยื่นทะเบียนคนจนไว้ ตั้งแต่ ปีไหนแล้วไม่เคยได้ แต่พอมาคุยกับที่ชุมชน ฉันไม่มีบ้านอยู่ฉันจะทำยังไง ก็ถามว่าคุณมีความดีมีอะไรบ้างถ้ามีความดีก็เอาไปเลยไม่ต้องรออีกแล้ว”

ศิวโรจน์ จิตนิยม ผู้นำชุมชน ต.หนองสาหร่าย
อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี

ความสุข ๗ ประการ ของคนชนบท

“ความสุขของชาวบ้านนั้นมี ๗ ประการคือ สุขเพราะมีข้าวกิน สุขเพราะมีดินอยู่ สุขเพราะมีอุ่นนอน สุขเพราะมีเงินค่าเต็มได้ (ถึง) สุขเพราะมีบ้านหลังใหญ่มุงแป้นกระดาน สุขเพราะมีลูกหลานนั่งเฝ้าและสุขเพราะแก่เฒ่าแล้วได้เข้าวัดฟังธรรม ความจนความรวยไม่ใช่อุปสรรคในการสร้างความทุกข์ ความสุข คนจนคนรวยก็สุขหรือทุกข์ได้เหมือนกัน...เราต้องเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ นักวิชาการว่าต้องจัด “กระบวนทัศน์ใหม่” ภาษาผมว่าต้องจัด “กบالتทัศน์ใหม่”

เล็ก กุดวงศ์แก้ว ผู้นำชุมชน
ต.กุดบาก อ.กุดบาก จ.สกลนคร
งานสัมมนา “สวัสดิการชุมชน แก่จนอย่างยั่งยืน”
กันยายน ๒๕๔๗

สวดมนต์ไหว้พระแล้วหยอดกระปุก

“เราใช้วิธีการออมแบบสัจจะ คือให้ชาวบ้านหรือสมาชิกถือสัจจะว่า จะต้องออมเงินทุกๆ วัน ก่อนนอนเมื่อสวดมนต์ไหว้พระแล้วให้ หยอดเงินใส่กระปุก จะมาก จะน้อย ก็ให้หยอดกระปุกทุกวัน ถือเป็นการทำตามสัจจะ และสร้างวินัยในการออม แม้จะหยอดเงินเพียงวันละบาท แต่เดือนหนึ่งๆ ก็เป็นเงินหลายสิบบาท บางคนก็ออมได้หลายร้อย เมื่อถึงวันออมสัจจะก็เอาเงินนั้นแหละไปออม สมาชิกก็รู้สึกเดือดร้อนไม่ต้องควักเงินก้อนไปออม”

บุญศรี จันทร์ชัย ประธานสถาบันการเงินออมทรัพย์เพื่อการผลิตขอนแก่น
ต.ดงขี้เหล็ก อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี

สภาองค์กรชุมชนที่กินได้

“นี่คือสภาที่กินได้ คือเป็นสภา ที่นำเอาปัญหาของคนในชุมชนมาสู่การแก้ปัญหาไม่ใช่นั่งประชุมวางแผนกันอยู่เฉยๆ ตัวอย่างเช่นในตำบลบ้านเลื่อมมีกลุ่มแรงงานนอกระบบที่รับงานจากภายนอกมาทำที่บ้าน ไม่มีสวัสดิการรองรับ แต่สภาฯ ก็สามารถช่วยกันขับเคลื่อนให้กลุ่มแรงงานนอกระบบในชุมชนเข้าสู่ระบบสวัสดิการจากรัฐได้จริง”

วิฑูรย์ ศรีเกษม
รองประธานสภาองค์กรชุมชน ต.บ้านเลื่อม
อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

รวมกลุ่มสร้างแนวคิด ไม่ใช่แค่กิจกรรม

นายกนกศักดิ์ ดวงแก้วเรือน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทา อ.แม่อน จ.เชียงใหม่ กล่าวถึงเคล็ดลับของการสร้างชุมชนในตำบลซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ ว่า เป็นการรวมกลุ่มต่างๆเพื่อสร้าง “แนวคิด ” ไม่ใช่ สร้าง “กิจกรรม” เพราะกิจกรรมต่าง ๆ นั้นจะหายไป ไม่ยั่งยืน แต่เมื่อคนมีแนวคิดแล้ว แนวคิดเหล่านั้นจะยังคงอยู่ และจะสร้างกิจกรรมต่อเนื่องไปได้เรื่อยๆ เขา กล่าวว่ารากเหง้าของปัญหาต่างๆที่แม่ทา คือการที่ถูกรัฐส่วนกลาง “ล่อลวงและข่มขืน” มาตลอดตั้งแต่การให้สัมปทานป่าไม้ การประกาศเขตป่าอนุรักษ์ (ทับซ้อนที่ทำกินชาวบ้าน) การนำระบบการศึกษาแบบโรงเรียน (๒๔๗๕) มาครอบงำท้องถิ่น โรงงานบ่มยาสูบ และการปลูกพืชเชิงเดี่ยว (๒๕๑๒) และการเข้ามาของธกส.ในปี ๒๕๒๗ สิ่งต่างๆที่เข้ามาแล้วแต่ดูตลกร้ายการออกไปจากชุมชนทั้งสิ้น

ถึงเวลา “ชงเอง กินเอง”

ผู้นำชุมชนจ.น่านกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นและส่วนกลางว่า “ที่ผ่านมามีคนอื่นจัดให้เรากินตลอด ไม่ว่าเราจะชอบไม่ชอบ ถึงเวลาแล้ว ที่เราจะต้องจัดการเรื่องต่างๆของเราเอง”

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน - ๑๕ กพ ๕๔

คณะรัฐมนตรีมีมติตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ดังนี้

๑. เห็นชอบในหลักการร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. และให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรีตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้ โดยร่างระเบียบฯ มีสาระสำคัญคือ

๑.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เรียกโดยย่อว่า กกย. โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธาน และมีเลขาธิการคณะรัฐมนตรีร่วมเป็นกรรมการด้วย

๑.๒ กำหนดให้ กกย. มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน รวมทั้งจัดทำพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนา กระบวนการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

๑.๓ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยสำนักวางแผนการเกษตรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กกย. มีหน้าที่ในการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๑.๔ กำหนดให้ค่าใช้จ่ายสำหรับเบี้ยประชุม ค่าตอบแทนและประโยชน์อื่นของ กกย. และสำนักงาน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ กกย. และสำนักงาน ให้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒. เห็นชอบกรอบวงเงินงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ ในวงเงิน ๑๘๐ ล้านบาท เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปจัดตั้งงบประมาณประจำปี สนับสนุนการดำเนินงาน สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ใช้งบปกติของสำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และให้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณต่อไปด้วย [๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔]

นำร่องแก้ปัญหาที่ดิน ๕ พื้นที่ - ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

๑. เห็นชอบให้มีการดำเนินงานโครงการนำร่องแก้ไขปัญหาที่ดินของเกษตรกรรายย่อยไทยเข้มแข็ง ภายใต้ นโยบายกองทุนธนาคารที่ดิน สำหรับใช้ในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนองค์กรชุมชนที่มีปัญหาเร่งด่วน ๕ พื้นที่ โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามโครงการฯ วงเงิน ๑๖๗,๙๖๐,๐๐๐ บาท

๒. ให้คณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขปัญหาของเครือข่ายปฏิรูปที่ดินแห่งประเทศไทยดำเนินการจัดทำรายละเอียดแผนงาน/โครงการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการจัดซื้อที่ดินและหลักเกณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามโครงการฯ ส่งให้สำนักงบประมาณพิจารณาเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้มีการจัดตั้งสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เรียบร้อยแล้ว [๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔]

เพิ่มปริมาณและราคาประกัน ราคาข้าว - ๘ มีนาคม ๒๕๕๔

๑. เห็นชอบการปรับราคาและปริมาณรับประกันของโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี ๒๕๕๓/๕๔ รอบที่ ๒ ตามมติคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๔ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ดังนี้

๑.๑ ปรับราคารับประกันรายได้เกษตรกร เพื่อให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตข้าว ณ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ที่เพิ่มสูงขึ้น โดยข้าวเปลือกพันธุ์ปทุมธานี ๑ จากเดิมตันละ ๑๑,๐๐๐ บาท เป็นตันละ ๑๑,๕๐๐ บาท ข้าวเปลือกเจ้า จากเดิมตันละ ๑๐,๐๐๐ บาท เป็นตันละ ๑๑,๐๐๐ บาท และข้าวเปลือกเหนียว จากเดิมตันละ ๙,๕๐๐ บาท เป็นตันละ ๑๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ ปรับปริมาณรับประกันข้าว โดยข้าวเปลือกพันธุ์ปทุมธานี ๑ จากเดิมครัวเรือนละ ๒๕ ตัน เป็นครัวเรือนละ ๓๐ ตัน ข้าวเปลือกเจ้า จากเดิมครัวเรือนละ ๒๕ ตัน เป็นครัวเรือนละ ๓๐ ตัน และข้าวเปลือกเหนียว จากเดิมครัวเรือนละ ๒๕ ตัน เป็นครัวเรือนละ ๓๐ ตัน

๒. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลและติดตามตรวจสอบการดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวให้รอบคอบถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่อยู่นอกเขตชลประทาน [๐๘ มีนาคม ๒๕๕๔] ■

มติสมัชชาเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิรูป

เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

พวกเราเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิรูป

ตระหนัก ว่าสถานการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยตั้งแต่ระดับชุมชนจนกระทั่งระดับประเทศในช่วงระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมาเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งและปัญหาที่สะสมไว้มากมาย ด้านแนวคิดการต่อสู้ทางการเมือง ปัญหาความยากจน ความรู้สึกของการเป็นคนด้อยโอกาส การไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคม ความเหลื่อมล้ำในสังคม การขาดโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรของรัฐ การจัดการบริการสาธารณะและงบประมาณไม่เป็นธรรมและทั่วถึง อันมีสาเหตุจากปัญหาเชิงโครงสร้างทั้งระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน ระบบการบริหารประเทศ การบริหารจัดการของภาครัฐด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ ที่ตอบสนองและรวมอำนาจการตัดสินใจในการบริหารประเทศไว้ที่ภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

เห็นร่วมกัน ว่าการปฏิรูปประเทศไทยจำเป็นต้องแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างเพื่อเพิ่มบทบาทภาคประชาชนในการบริหารจัดการและพัฒนาชุมชนตนเอง โดยคืนและถ่ายโอนอำนาจการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ จากภาครัฐและการเมืองกลับคืนไปสู่ชุมชน ให้ชุมชนโดยองค์กรชุมชนระดับตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการคิดตัดสินใจและบริหารจัดการโครงการของรัฐและท้องถิ่นเพื่ออนาคตชุมชนตนเอง ตามความหลากหลายของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน ปฏิรูประบบการบริหารจัดการภาครัฐให้เอื้อต่อการเพิ่มบทบาทภาคประชาชน และมีกระบวนการปฏิรูปที่เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและชุมชนโดยมีองค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก

เครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิรูป จึงได้จัดสมัชชาขบวนองค์กรชุมชนระดับจังหวัด ๗๖ จังหวัด และระดับภาคทั้ง ๕ ภาค ในระหว่างวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน ๒๐,๐๐๐ คน ซึ่งได้นำเสนอสิ่งที่เครือข่ายชุมชนท้องถิ่นได้ร่วมหาทางจัดการแก้ไขปัญหาและร่วมกันทำงานพัฒนาเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงจากระดับพื้นที่มาแล้ว ระดมปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆที่กระทบต่อคนในชุมชนท้องถิ่น ได้มีข้อเสนอเพื่อให้เกิดการคลี่คลายความเดือดร้อนเฉพาะหน้า และปัญหาเชิงโครงสร้างที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น และข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถจัดการตนเองได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยมีประเด็นต่างๆที่ชุมชนขับเคลื่อนมาแล้วและนำเสนอเชิงนโยบายจำนวน ประเด็น คือ

๘๘ การปฏิรูปจะเกิดขึ้นได้ จะต้องสนับสนุนความเข้มแข็งชุมชน ท้องถิ่นที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชน แก้ไขปัญหาการ เอารัดเอาเปรียบ ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต ชุมชนเจ้าของปัจจัยการผลิต สร้างภูมิคุ้มกันของชุมชน ๙๙

๑.) การปฏิรูประบบการจัดการที่ดินเพื่อความเป็นธรรม สนับสนุนการจัดการที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยโดยชุมชนท้องถิ่น

๒.) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ป่า น้ำและชายฝั่ง

๓.) การสร้างความมั่นคงทางอาหารด้วยพัฒนาระบบเกษตรยั่งยืนและการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

๔.) การพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนและสนับสนุนให้สวัสดิการชุมชนเป็นรากฐานของระบบสวัสดิการสังคมไทย

๕.) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการบูรณาการทุนชุมชนเพื่อการแก้ไขปัญหาหนี้สิน

๖.) การปฏิรูประบบการศึกษา เพื่อการพัฒนาคนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย

๗.) การดูแลระบบการผลิตและราคาผลผลิตทางการเกษตร

๘.) การสื่อสารสาธารณะเพื่อ ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ทั่วถึง

๙.) การปฏิรูประบบภาษี เเรงรัดการใช้จ่ายมาตรการทางภาษีในการจำกัดการถือครองที่ดิน นำภาษีที่ดินสิ่งปลูกสร้างมาสนับสนุนกองทุนที่ดินที่อยู่อาศัย

๑๐.) การปฏิรูประบบการจัดสรรงบประมาณ ให้กระจายไปสู่ชุมชนท้องถิ่น

๑๑.) การพัฒนาระบบประชาธิปไตยชุมชน ใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นฐานของประชาธิปไตยทางตรง สร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง พัฒนาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครอง

และการจัดการเลือกตั้งให้เป็นธรรม

๑๒.) ยุติโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น

๑๓.) การสนับสนุนการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงโดยประชาชน การกระจายอำนาจการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

๑๔.) จัดระบบ การป้องกันแก้ไข เรื่องที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น แรงงานข้ามชาติแรงงานแฝง ปัญหายาเสพติด ฯลฯ

๑๕.) การแก้ไขปัญหากลุ่มชาติพันธุ์ คนชายขอบ

เชื่อมั่นว่า การปฏิรูปจะเกิดขึ้นได้ จะต้องสนับสนุนความเข้มแข็งชุมชนท้องถิ่นที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชน แก้ไขปัญหาการเอารัดเอาเปรียบ ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต ชุมชนเจ้าของปัจจัยการผลิต สร้างภูมิคุ้มกันของชุมชน ต้องสนับสนุนให้ประชาชนมีศักยภาพให้ประชาชนจัดการตนเองอย่างแท้จริง และเอื้อประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ การที่ประชาชนในชุมชนสามารถตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการชุมชนของตนเองร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นหน่วยงานพัฒนา และภาคีอื่นๆ

ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องมีการทบทวนปรับปรุง และกำหนดโครงสร้าง กลไกและบทบาทใหม่ด้วยการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับร่วมถึงการตรากฎหมายใหม่

จึงมีมติ ดังต่อไปนี้

๑. เรื่องที่เครือข่ายองค์กรชุมชนจะขับเคลื่อนพื้นที่เพื่อการจัดการตนเอง

๑.๑ ร่วมกันปฏิบัติการสร้างพื้นที่รูปธรรมตำบลจัดการตนเองในพื้นที่ ๒,๓๐๐ ตำบล โดยมีพื้นที่ปฏิบัติการเข้มข้นจำนวน ๓๐๐ ตำบล

๑.๑.๑ การร่วมกันจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่ จัดกระบวนการวิเคราะห์ตนเอง (พื้นที่ ศักยภาพ ภัยคุกคาม) เพื่อนำมาจัดทำแผนชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองทั้งระยะสั้น กลางยาว

๑.๑.๒ สร้างกลไกการทำงานร่วมกันในระดับพื้นที่ ได้แก่ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ท้องถิ่น ท้องที่ นักวิชาการ โดยองค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก เพื่อหนุนเสริมชุมชนท้องถิ่นให้สามารถจัดการตนเองได้ นำไปสู่การจัดการความสัมพันธไมตรีอย่างมีศักดิ์ศรีและเท่าเทียม

๑.๑.๓ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนฐานล่างโดยจัดให้มีเวทีสมัชชาระดับตำบล โดยสภาองค์กรชุมชนรวมถึงเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อกำหนดแผนพัฒนาการปฏิรูปสู่การจัดการตนเองที่สอดคล้องตามบริบทพื้นที่

จัดทำกติกาการใช้ที่ดิน ร่วมในลักษณะโฉนดชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถ รักษาที่ดิน ที่อยู่อาศัยไว้ได้ ข้าวลูก หลาน และ จัดตั้ง และพัฒนางบกองทุนที่ดิน และที่อยู่อาศัย ระดับชุมชน

๑.๒ การปฏิรูประบบการจัดการ
ที่ดินทำกินและที่ดินอยู่อาศัย

๑.๒.๑ ร่วมกัน ดำเนินการแก้ไข
ปัญหาที่อยู่อาศัยคนจนเมืองตามโครงการ
บ้านมั่นคง ให้ขยายจาก ๘๕๘ โครงการ
๒๗๗ เมือง/เขต เป็น ๑,๐๐๐ โครงการ
๔๐๐ เมือง/เขต ภายในปี ๒๕๕๔

๑.๒.๒ ขับเคลื่อนกระบวนการ
แก้ไขปัญหาดินทำกินและที่อยู่อาศัยคน
จนในชนบท โดยการจัดทำข้อมูล แผนที่
วางแผนและผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและ
ทรัพยากรทั้งตำบล ๔๐๐ ตำบล

๑.๒.๓ การจัดทำกติกาการใช้ที่ดิน
ร่วมในลักษณะโฉนดชุมชน เพื่อให้ชุมชน

สามารถรักษาที่ดิน ที่อยู่อาศัยไว้ได้ข้าวลูก
หลาน และ จัดตั้งและพัฒนางบกองทุนที่ดิน
และที่อยู่อาศัยระดับชุมชน ส่งการเป็น
กองทุนระดับเมืองหรือตำบล จัดตั้งกองทุน
รักษาที่ดิน รักษาบ้าน บูรณาการการจัด
การกองทุนต่างๆในชุมชน เพื่อใช้เป็น
ทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ครอบคลุม
ทุกเรื่อง

๑.๒.๔ ร่วมกับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในการจัดทำแผนที่และแผน
การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อพัฒนาเป็นข้อ
บัญญัติท้องถิ่นในการจัดการที่ดิน ที่อยู่
อาศัยและทรัพยากร นำที่ดินที่ชุมชนอยู่
อาศัยทำกินอยู่แล้ว หรือที่ดินว่างในท้องถิ่น
มาจัดทำที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของ
ชุมชน

๑.๓ การจัดการทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม
ของชุมชนท้องถิ่น เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย
ตามภูมิวิเศษณ์ ในพื้นที่ ๘๖๔ ตำบล/
ภูมิวิเศษณ์ โดยการ

๑.๓.๑ พื้นฟูระบบการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดย
ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น โดยการ
พัฒนาคุณภาพพื้นที่นาร่องการจัดการ

ป่าชุมชนซึ่งดำเนินการแล้วใน ๒๐๕ พื้นที่

๑.๓.๒ ขยายผลพื้นที่นาร่องการ
จัดการน้ำอย่างยั่งยืน ที่ดำเนินการร่วมกับ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบัน
สารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร
จำนวน ๓๐ แห่ง ให้ครอบคลุม ๒๐๐
แห่งทั่วประเทศ

๑.๓.๓ กำหนดกติการ่วมของ
ชุมชน ท้องถิ่นในการดูแลรักษาทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรณรงค์ให้
เกิดการอนุรักษ์ ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ
เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ทรัพยากร
ธรรมชาติ และความสมดุลของสภาพ
แวดล้อมทางธรรมชาติ

๑.๓.๔ ดำเนินการสำรวจข้อมูล
พื้นที่ สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบ
จากแผนพัฒนาของรัฐหรือโครงการ
ลงทุน เพื่อร่วมผลักดันให้รัฐบาล หรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาทบทวน
โครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อ
ดำรงชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และสภาพ
แวดล้อมทางธรรมชาติ

๑.๔ การปรับเปลี่ยนระบบเกษตร
กรรม เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร

๑.๔.๑ ยกกระตือรือร้นส่งเสริมให้
คนในชุมชนท้องถิ่นที่ประกอบอาชีพ
เกษตรกรรม ปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิถี
การผลิต เป็นระบบเกษตรยั่งยืน ลดการ
พึ่งพาปัจจัยการผลิตเคมีที่เป็นพิษ

๑.๔.๒ ร่วมกันกำหนดการใช้
ประโยชน์ของพื้นที่การเกษตรโดยชุมชน
ผลักดันสู่ พ.ร.บ.คุ้มครอง พื้นที่เกษตรกรรม

๑.๔.๓ พื้นฟูระบบเกษตรกรรมดั้ง
เดิมของชุมชนโดยชุมชน ทั้งการดูแลรักษา
แหล่งอาหาร อนุรักษ์ และขยายพันธุ์พืช
พื้นบ้าน เช่น พันธุ์ข้าว สมุนไพร ฯลฯ รวมถึง
สร้างกองทุนบริหารจัดการเมล็ดพันธุ์
พืชพื้นบ้าน เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่ง
ตนเองได้

๑.๕ การบูรณาการกองทุนชุมชน และเศรษฐกิจชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินในพื้นที่ ๒๗๔ตำบล/เมือง ๔๘๐ องค์กร โดยการ

๑.๕.๑ พัฒนาระบบทุนระบบการเงินของชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ด้วยการเชื่อมโยง จัดระบบ และบูรณาการทรัพยากร (ดอกเบี้ย) จาก กองทุนชุมชนต่างๆ เข้ามาเป็นกองทุน กลางเพื่อการพัฒนา เพื่อเป็นฐานทุนใน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในทุกด้าน

๑.๕.๒ ยกระดับองค์กรการเงิน เพื่อส่งเสริมการผลิต การแปรรูป การ ตลาด และบริโภคอย่างยั่งยืนพร้อมทั้ง แก้ไขปัญหาหนี้สินของคนในชุมชน โดยใช้ทุนหรือสถาบันการเงินที่มีอยู่ในพื้นที่ เชื่อมโยงกับระบบการเงิน/องค์กรการเงิน ชุมชนเพื่อเป็นกลไกกลางของชุมชนใน การแก้หนี้สินของสมาชิกในชุมชนใช้การ สสำรวจหนี้สินโดยชุมชน นำมาสู่การจัด ระบบการเงินของครัวเรือนที่สมดุล

๑.๖ การพัฒนาระบบสวัสดิการ ชุมชนให้เป็นฐานของระบบสวัสดิการ สังคม ในพื้นที่ ๓,๐๐๐ ตำบล โดยการ

๑.๖.๑ พัฒนาคุณภาพกองทุน สวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้ว ขยายฐาน สมาชิกให้ครอบคลุมกว้างขวาง

๑.๖.๒ พัฒนาแหล่งทุนที่ใช้ใน การจัดสวัสดิการให้สอดคล้องตามบริบท ท้องถิ่น เชื่อมโยงสวัสดิการชุมชนกับฐาน พัฒนาต่างๆ ของชุมชนท้องถิ่น

๑.๖.๓ ผนึกพลังกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการจัดระบบสวัสดิการ ชุมชนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรัฐบาลและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ การคืนอำนาจการจัดการ ตนเองให้ชุมชนท้องถิ่น

๒.๑.๑ ให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรมหาชน องค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาภาคประชาชน ส่งเสริมการ พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน และเครือข่าย รวมถึงส่งเสริมการจัดตั้ง และพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน ในทุกระดับ เพื่อเป็นเวทีกลางในการ เชื่อมโยงกลุ่ม องค์กรในชุมชนท้องถิ่น เข้ามาเรียนรู้ ทำงานพัฒนาร่วมกัน รวมถึงเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงาน ท้องถิ่น ท้องที่ เพื่อสร้างระบบและกลไก การทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างระบบ ประชาธิปไตยพื้นฐานที่ทุกฝ่ายมาร่วมมือ กัน เพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในทุก ด้านอย่างมีพลังและยั่งยืน

๒.๑.๒ ให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ร่วมมือกับกลุ่ม/องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนสภาองค์กรชุมชน ส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง และ สนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนท้องถิ่น ที่ครอบคลุมการแก้ไขปัญหาทุกด้านของ คนในชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ฯลฯ และบรรจุแผนชุมชน ท้องถิ่นในข้อบัญญัติท้องถิ่น

๒.๑.๓ ให้คณะกรรมการสุขภาพ แห่งชาติ เร่งรัดการดำเนินการตามมติ สมัชชาสุขภาพครั้งที่ ๓ ข้อ ๑ ที่เสนอ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้การสนับสนุน พื้นที่จัดการตนเองเพื่อสังคมสุขภาวะเป็น นโยบายสำคัญ โดยมอบให้สถาบันพัฒนา องค์กรชุมชนร่วมกับสมาคมองค์การ บริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล แห่งประเทศไทยเป็นแกนประสานให้ เกิดคณะกรรมการที่เป็นกลไกการดำเนินการ ประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงาน ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชน

สภาองค์กรชุมชนเป็นเวทีกลาง ในการเชื่อมโยงกลุ่มองค์กร ในชุมชนท้องถิ่น เข้ามาร่วม เรียนรู้ ทำงาน พัฒนาร่วมกัน รวมถึงเชื่อมโยงการทำงาน กับหน่วยงาน ท้องถิ่น ท้องที่ เพื่อสร้างระบบและ กลไกการทำงานร่วมกัน

ท้องถิ่นทั้งภาครัฐภาคเอกชนภาควิชาการ ภาคประชาชน โดยให้มีผู้แทนชุมชนใน สัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ทั้งนี้ คณะกรรมการมีหน้าที่พัฒนากลไกการ จัดการตนเองและพัฒนาศักยภาพชุมชน ท้องถิ่นให้จัดการตนเองในทุกระดับ

๒.๑.๔ ให้รัฐบาลโดยคณะรัฐ- มนตรียมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐที่ เกี่ยวข้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบ เพื่อลดอำนาจหน้าที่หน่วยงานส่วนกลาง และตรากฎหมายใหม่เพื่อสนับสนุนการคืน อำนาจให้กับชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

๒.๑.๕ ให้รัฐบาล กำหนดแนวทาง การกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้

ชุมชนท้องถิ่นสามารถจัดการตนเองได้อย่างแท้จริง โดยให้พิจารณาแนวทางดำเนินการเบื้องต้น ดังนี้

(๑) ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๘ หมวด ๕ ซึ่งบัญญัติว่า “จังหวัดใดที่มีความพร้อม สามารถพัฒนาให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ได้ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัด” เพื่อให้จังหวัดที่มีความพร้อม มีอิสระในการบริหารจัดการตนเอง เพิ่มศักยภาพการแก้ไขปัญหาของประชาชนในจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยส่งเสริมจังหวัดนำร่อง ที่มีความพร้อม ตามความต้องการของประชาชนอย่างน้อย ๓ จังหวัด

(๒) พัฒนากลไกการทำงานร่วมในรูปแบบสภาประชาชนในระดับจังหวัด เพื่อวางระบบประชาธิปไตยจากฐานรากที่เข้มแข็ง เปิดโอกาสให้ทุกท้องถิ่น และประชาชนส่วนใหญ่สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ และความยากจนได้ถึงต้นเหตุ เกิดอำนาจในการคิด การตัดสินใจการทำงานในเรื่องต่างๆ โดยคนในพื้นที่ให้มากที่สุด สร้างรากฐานของการพัฒนาระบบประชาธิปไตยที่แท้จริงให้เต็มพื้นที่

ทุกระดับ ทุกกลไกของรัฐ โดยมีผู้แทนของภาคประชาชนอย่างน้อย ๒ ใน ๓ ขององค์ประกอบกลไกที่จัดตั้งขึ้น

(๓) โครงการขนาดใหญ่ของรัฐและเอกชน ต้องให้ชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการและมีมาตรการรองรับผลกระทบผู้เดือดร้อนอย่างเป็นธรรม ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม

(๔) แบ่งเขตการปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ เช่น กรุงเทพมหานคร หรือเมืองใหญ่เป็น ๒ ระดับ คือ ระดับมหานคร และระดับเขตให้มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงทั้งสองระดับ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๕) ใช้แผนชุมชนเป็นฐานในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน โดยคำนึงถึงผลกระทบของคนในชุมชนที่เกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม

(๖) ดำเนินการออกทะเบียนบ้านและจัดระบบสาธารณูปโภคแก่ชุมชนแออัดดั้งเดิมที่จัดตั้งก่อนปี ๒๕๔๖

(๗) แก้ไขกฎหมายท้องถิ่นให้คนในชุมชนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ หรือ ๒,๐๐๐ คน ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเสนอให้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

(๘) รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณให้ชุมชนโดยตรง ควบคู่กับการจัดงบประมาณในระบบราชการและท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานของตนเอง

๒.๒ ปฏิรูปการจัดสรรที่ดินเพื่อความเป็นธรรมและยั่งยืนโดยเน้นการกระจายการจัดการที่ดินสู่ชุมชนท้องถิ่น

๒.๒.๑ ให้รัฐบาลกระจายการจัดการที่ดินไปสู่ชุมชนท้องถิ่น และสนับสนุนการจัดการที่ดินแบบกรรมสิทธิร่วมหรือโฉนดชุมชน โดยให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐร่วมกันจัดทำแผนที่แนวเขต กำหนดกติกาการใช้ประโยชน์ อนุรักษ์ ดูแลรักษาที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน

๒.๒.๒ ให้รัฐบาลสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนธนาคารที่ดินระดับชาติโดยจัดสรรงบประมาณจากภาษีที่ดินและการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน ที่อยู่อาศัย สมทบกองทุนที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินระดับท้องถิ่น และให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลการถือครองที่ดินทุกประเภทต่อสาธารณะ การส่งเสริมให้มีกองทุนระดับท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่น และกองทุนที่ระดับชาติ

๒.๒.๓ ให้หน่วยงานเจ้าของที่ดินกระจายอำนาจตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่ดิน ที่อยู่อาศัยให้ได้ข้อยุติในระดับท้องถิ่น และจังหวัดให้มากที่สุด โดย

(๑) เร่งรัดให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามมติคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ ในการพิจารณาแก้ไขระเบียบหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการที่อยู่อาศัยที่ดินทำกิน ให้เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการที่ดิน

ทุกประเภทร่วมกับชุมชน

(๒) ให้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี รองรับการจัดตั้ง “คณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินและที่อยู่อาศัยระดับจังหวัด” โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีองค์ประกอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับชุมชนในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน จัดทำผังเมือง ผังตำบลที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน และ ออกข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ ในการจัดการที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน และทรัพยากร รวมทั้งงานพัฒนาด้านต่างๆโดยชุมชน โดยดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในปี ๒๕๕๘

๒.๒.๔ ให้รัฐบาลปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาการถือครองที่ดินที่ไม่เป็นธรรมและข้อกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อคนจน เช่น การออกกฎหมายจำกัดการถือครองที่ดิน ไม่เกิน ๕๐ ไร่/คน การปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้าเป็นต้น รวมทั้งกำหนดเขตพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินและอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมเพื่อคุ้มครองแหล่งอาหาร

๒.๒.๕ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาคประชาชนกับรัฐ โดยยุติการไล่รื้อ จับกุม และดำเนินคดีกับประชาชนที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินของรัฐ ที่ดินเอกชน ที่อยู่ระหว่างกระบวนการแก้ไขปัญหา โดยจัดให้มีกลไกกลาง ระวังข้อพิพาทและไกล่เกลี่ยการไล่รื้อชุมชนรวมถึงเร่งรัดการดำเนินการออกโฉนดชุมชน และการส่งเสริมให้ชุมชนรักษาที่ดินอย่างยั่งยืนโดยใช้กรรมสิทธิ์ร่วม

๒.๒.๖ ให้มี พ.ร.บ.รับรองสิทธิในการจัดการที่ดินร่วมโดยชุมชนหรือโฉนดชุมชน แทนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโฉนดชุมชน

๒.๒.๗ ให้รัฐบาลเร่งดำเนินการจัดสรรเงินงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคงชนบท ตามที่คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบหลักการในระยะแรก จำนวน ๓,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อดำเนินการในพื้นที่ ๕๐๐ ตำบล ๕๐,๐๐๐ ครัวเรือน และขยายให้ครอบคลุมคนจนที่เดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกินและให้รัฐสนับสนุนการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคงในเมืองให้ครอบคลุมคนจน ๒๐๐,๐๐๐ ครัวเรือน ภายในปี ๒๕๕๘ และรัฐต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาที่อยู่อาศัยในพื้นที่เฉพาะเชิงวัฒนธรรมและเมืองอนุรักษ์ โดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการและมีงบประมาณในการดำเนินการ

๒.๓ การส่งเสริมการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

๒.๓.๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกด้านในเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

๒.๓.๒ ให้รัฐบาลรับรองสิทธิการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งการจัดการป่า ลุ่มน้ำ ชายฝั่ง ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละภูมิทัศน์ และกระจายการจัดการทรัพยากรให้ชุมชนท้องถิ่น

๒.๓.๓ ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการน้ำและลุ่มน้ำ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีส่วนได้ ส่วนเสีย ในการวางแผน การตัดสินใจ การบริหารจัดการ และการใช้ประโยชน์ เพื่อการป้องกัน แก้ไขปัญหาน้ำทั้งระบบ

๒.๓.๔ รัฐบาลต้องยุติโครงการที่มีผลกระทบทั้งทางด้านการดำรงชีวิตและสภาพแวดล้อม เช่น โครงการพัฒนาภาคใต้ เหมืองทอง เหมืองแร่โปรแตส ปีโตรเคมี โรงงานพลังงานนิวเคลียร์ นิคมอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โครงการสร้างเขื่อน ฯลฯ

๒.๓.๕ รัฐบาลต้องเปิดเผยข้อมูลแผนงานโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ รวมถึงจัดให้มีการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพต่อประชาชนในพื้นที่โดยกระบวนการ ทำ EIA และ HIA ต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ก่อนการเริ่มโครงการ และหน่วยงานอิสระเป็นผู้จัดทำ

๒.๓.๖ ให้รัฐบาลสนับสนุนให้ชุมชนผลิต และใช้พลังงานทดแทน โดยการสนับสนุนงบประมาณ ความรู้ เทคโนโลยี และมีระบบซื้อคืน

๓. ให้คณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิรูปคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูปร่วมกันผลักดันตามข้อเสนอข้างต้นในเวทีสมัชชาปฏิรูปครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๒๔- ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๔ และติดตามผลการดำเนินงานในเวทีสมัชชาปฏิรูปครั้งต่อไป

๔. ให้เครือข่ายขบวนการองค์กรชุมชนทั่วประเทศ ร่วมกันติดตาม ผลักดันอย่างต่อเนื่อง สร้างรูปธรรมการปฏิรูปพื้นที่ของชุมชนท้องถิ่นโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในระดับตำบล จังหวัด ภูมิภาค โดยถือว่างานพัฒนาของขบวนการองค์กรชุมชนในปัจจุบันคืองานปฏิรูปประเทศไทย ■

๓๕ ข้อเสนอ ปฏิรูปประเทศไทย ให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๕๔ เครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิรูปประเทศไทยได้สนับสนุนให้ขบวนองค์กรชุมชนจังหวัดทั่วประเทศ จัดเวทีระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปประเทศไทยต่อตนเองและรัฐบาล มีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนและหน่วยงานในจังหวัด เข้าร่วมนับหมื่นคน มีข้อเสนอมากมายนับร้อยเรื่องในทุกประเด็นการพัฒนาปรากฏข้อเสนอสำคัญซึ่งเป็นความคิดสดใหม่ในการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยดังนี้

๑.) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ตำบล การที่ตำบลจะจัดการตนเองได้ต้องมีแผนชุมชนที่มาจากกระบวนการร่วมกันของขบวนองค์กรชุมชนในตำบลนั้นๆ ซึ่งเป็นแผนที่ครอบคลุมทุกเรื่อง ทุกปัญหาของตำบล เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะเวลา ๓ ปี ๕ ปี ซึ่งจะทำต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ถ้าทุกตำบลมีแผนเหล่านี้ ชุมชนจะกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในที่สุด

๒.) สถานองค์กรชุมชนตำบล ใครจะร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบลและกำกับการพัฒนาตำบล เครือข่ายชุมชนเสนอว่าสภาองค์กรชุมชน ซึ่งมีการจัดตั้งแล้วทั่วประเทศกว่า ๒,๓๐๐ ตำบล มีสมาชิกมากกว่า ๔๓,๐๐๐ องค์กรชุมชน คือกลไกสำคัญที่จะจัดทำและกำกับดูแลการพัฒนาตำบลร่วมกับอบต.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.) ธรรมนูญตำบล ประเทศมีรัฐธรรมนูญเป็นกติกาใหญ่ในการอยู่

ร่วมกันขบวนองค์กรชุมชนในตำบลควรมี “ธรรมนูญตำบล” ซึ่งเป็นกติการ่วมในการอยู่ร่วมกัน ในการบริหารจัดการชุมชนของคนในตำบลในทุกเรื่อง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง ทุกคนในตำบลมาร่วมกันกำหนดกติกาตรงนี้

๔.) สมัชชาประชาชนตำบลและจังหวัด ทิศทางการพัฒนาแนวใหม่คือประชาธิปไตยทางตรง (direct democracy) ประชาธิปไตยแบบนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องมีเวทีประชาชนที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนาให้ความคิดเห็นต่อโครงการและนโยบายการพัฒนาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชีวิตคนในตำบล จึงมีการเสนอสมัชชาประชาชนตำบลและเวทีสมัชชาประชาชนจังหวัดเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดน่าน เสนอว่าต้องเป็น “รัฐบาลประชาชน” ในระดับจังหวัดที่จะติดตามผลและแผนการพัฒนาต่างๆที่เกี่ยวกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๕.) ข้อบัญญัติท้องถิ่น การบริหารจัดการตำบลหรือเมืองหลายเรื่องต้องอาศัยการสนับสนุนด้านกฎระเบียบองค์กรปกครองท้องถิ่น อบต.หรือเทศบาล ต้องออกข้อบัญญัติเพื่อสนับสนุนให้เครือข่ายองค์กรชุมชนจัดสวัสดิการชุมชน การจัดการทรัพยากร จัดการที่ดิน จัดการระบบการเกษตร ฯลฯ เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายของท้องถิ่นมีความยั่งยืน ไม่ปรับเปลี่ยนตามกระแสการเมือง

๖.) สมาชิกอบต.หญิงและชาย

เพื่อให้สมาชิกสภาตำบลสะท้อนความคิดเห็นจากมุมมองของประชาชนทั้งหญิงและชาย ควรแก้กฎหมายกำหนดให้สมาชิกอบต.หมู่บ้านละสองคนนั้น เป็นผู้หญิงหนึ่งคน และผู้ชายหนึ่งคน คณะกรรมการหมู่บ้านก็ควรให้มีสัดส่วนหญิงชายเท่าๆกันเพื่อสะท้อนความคิดเห็นของคนสองกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

๗.) คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่เกษตรกรรมถูกบุกรุก ยึดครอง เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม การขยายตัวของเมือง การท่องเที่ยวหรือแปลงเกษตรขนาดใหญ่ของนายทุน มีการปั่นราคาที่ดินจนทำให้เกษตรกรสูญเสียที่ดินเพื่อการเกษตรมากขึ้นเรื่อยๆ ความมั่นคงด้านอาหารของประเทศลดลง เครือข่ายองค์กรชุมชน

เสนอว่า ให้รัฐออกกฎหมายคุ้มครองพื้นที่ทำการเกษตรประเภทต่างๆ ถ้ามีมาตรการคุ้มครองที่ดินจะไม่ถูกปั่นราคา (เพราะทำประโยชน์ได้เฉพาะการเกษตร) และพื้นที่ทำการเกษตรก็จะไม่ลดลงมาก

๘.) โฉนดชุมชน โฉนดชุมชนเริ่มดำเนินการในปี ๒๕๕๓ เป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการจัดการที่ดินระหว่างรัฐกับชาวบ้านที่มีมายาวนาน โดยรัฐออกใบรับรองการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้กับชาวบ้านที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดินชัดเจน เครือข่ายองค์กรชุมชนสนับสนุนการดำเนินการตามมาตรการนี้ เสนอเพิ่มเติมว่าควรออกเป็นพ.ร.บ.โฉนดชุมชนเพื่อจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน

๙.) ภาษีอัตราก้าวหน้าหรือจำกัด

การถือครองที่ดิน เป็นข้อเสนอเก่าที่มีมายาวนาน แต่ยังเป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพในการกระจายการถือครองที่ดินจากคนกลุ่มน้อยไปยังเกษตรกรไร้ที่ทำกินซึ่งเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะปัญหานี้สินและความล้มเหลวของภาคเกษตร หลายฝ่ายพยายามผลักดันเรื่องนี้มายาวนาน ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เครือข่ายองค์กรชุมชนยืนยันว่าต้องช่วยกันทำเรื่องนี้ต่อไป

๑๐.) กองทุนที่ดิน สามารถทำได้หลายระดับตั้งแต่ระดับตำบลถึงระดับชาติ บทบาทหน้าที่คือการจัดซื้อ รวบรวมที่ดินเข้ามาเป็นกองกลาง เพื่อจัดสรรให้กับเกษตรกรที่ต้องการในราคาที่เป็นธรรม เกษตรกรที่สูญเสียที่ดินก็อาจมาซื้อคืนที่ดินไปจากกองทุนนี้ได้

๑๑.) ภาษีที่ดินเพื่อสวัสดิการชุมชน ปัจจุบัน รัฐบาลสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน คนละ ๑ บาท/วัน เพื่อให้การสมทบดังกล่าวมีความยั่งยืน เครือข่ายสวัสดิการชุมชนเสนอว่า ให้รัฐบาลตัดภาษีจากการเก็บภาษีที่ดิน ๑% ของทั้งหมด สมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนทุกๆ ปี เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีความยั่งยืน เป็นที่พึ่งของชุมชนได้ตลอดไป

๑๒.) ประกันรายได้เกษตรกร **ยั่งยืน** ปัจจุบัน รัฐบาลประกันรายได้เกษตรกรที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก คือ ข้าว ข้าวโพด และมันสำปะหลัง เครือข่ายเกษตรกรยั่งยืน เสนอว่า ถ้ารัฐต้องการเปลี่ยนระบบเกษตรจากเกษตรสารเคมีไปสู่ระบบเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรยั่งยืน

อื่นๆ นั้น มาตรการส่งเสริมที่สำคัญ คือ การประกันรายได้เกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบยั่งยืน

๑๓.) แผนแม่บทสมุนไพร เครือข่ายหมอพื้นบ้าน เสนอว่า ถ้าจะปรับเปลี่ยนระบบการรักษายาบาลของชุมชนให้พึ่งตนเองมากขึ้น ต้องย้อนกลับไปหาภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การส่งเสริมพืชสมุนไพรเป็นอาหารและยารักษาโรค ชุมชนตำบลต้องมีแผนแม่บทพัฒนาสมุนไพรของตนเอง พร้อมๆ กับพัฒนาเครือข่ายหมอพื้นบ้านให้มีความเข้มแข็ง

๑๔.) ธนาคารพันธุ์พืชพื้นบ้าน ระบบเกษตรที่พึ่งพิงสารเคมี ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ใช้พันธุ์พืชจากภายนอกเป็นตัวทำลายพันธุ์พืชพื้นบ้านและการพึ่งตนเองด้านอาหารของชุมชนลงไปเกือบหมดสิ้น เครือข่ายเกษตรกรมัยยังยืน เสนอว่า เครือข่ายองค์กรชุมชนต้องช่วยกันสร้างธนาคารพันธุ์พืชพื้นบ้านที่มีชีวิต คือ สร้างเครือข่ายการเพาะปลูก การขยายพันธุ์ การใช้ประโยชน์จากพืชพื้นบ้าน ไม่ใช่การเก็บเมล็ดพืชไว้ในธนาคารเมล็ดพันธุ์และเข้าถึงยากเย็นอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นบ้านที่ดีที่สุด คือ การส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ ให้คนเข้าถึงได้มากที่สุด

๑๕.) อำนาจอธิปไตยด้านความมั่นคงด้านอาหาร เกษตรกร ผู้บริโภค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องมานั่งวางแผนร่วมกันว่า ทำอย่างไรที่จะให้ชุมชนทุกหนแห่ง ๘๐,๐๐๐ ชุมชน ๒๑ ล้านครัวเรือน มีความมั่นคงด้านอาหาร ชุมชนต้องมีอำนาจอธิปไตยที่จะปกป้องความมั่นคงด้านอาหารของตนเอง ไม่ให้รัฐบริษัทเอกชน หรือต่างประเทศ มาบั่นทอน

๑๘ | ชาวชุมชน

๘๘ เครือข่ายองค์กรชุมชนต้องช่วยกันสร้าง
ธนาคารพันธุ์พืชพื้นบ้านที่มีชีวิต คือ
สร้างเครือข่ายการเพาะปลูก การขยายพันธุ์
การใช้ประโยชน์จากพืชพื้นบ้าน ไม่ใช่การเก็บเมล็ดพืชไว้ใน
ธนาคารเมล็ดพันธุ์และเข้าถึงยากเย็น ๙๙

ความมั่นคงอันนี้โดยเด็ดขาด

๑๖.) ปฏิรูปการจัดการน้ำ/กองทุนจัดการลุ่มน้ำ ชุมชนบอกว่า รัฐยึดการจัดการน้ำจากชุมชนไปยาวนานกว่า ๑๐๐ ปี ถึงเวลาแล้วที่จะคืนอำนาจการจัดการน้ำ การจัดการลุ่มน้ำให้กับชุมชน ให้มีคณะกรรมการร่วมในการจัดการลุ่มน้ำในทุกมิติ และให้มีการจัดตั้งกองทุนการจัดการลุ่มน้ำขึ้นมาสนับสนุนการทำงานดังกล่าว

๑๗.) พัฒนาห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยชุมชน ให้กลุ่มเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนาชุมชนของตนเองในทุกเรื่อง ตามปัญหาความต้องการของชุมชน ไม่ใช่ตามโครงการของหน่วยงาน

๑๘.) หยุดแผนพัฒนาภาคใต้ ขบวนการชุมชนในพื้นที่ภาคใต้เสนอให้ยุติแผนพัฒนาภาคใต้ขนาดใหญ่ที่มุ่งสร้าง

เมืองอุตสาหกรรมตลอดแนวชายฝั่ง เพราะจะส่งผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น ในด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ทำลายสิ่งดีงามในชุมชน

๑๙.) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ขบวนการชุมชนในหลายจังหวัด ทั้งเขตป่าเขาและทะเล กำลังดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ หรือการท่องเที่ยวชุมชน ที่ไม่ทำลายทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนในขณะเดียวกันเครือข่ายองค์กรชุมชนหลายจังหวัดบอกว่ารัฐควรจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในบางพื้นที่เพื่อให้มีระยะเวลาที่ธรรมชาติฟื้นตัว ไม่เช่นนั้นจะเป็นการทำลายแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นทรัพยากรของชุมชน

๒๐.) ธรรมนูญสวัสดิการชุมชนจังหวัด ขบวนการชุมชนจังหวัดมุกดาหารกว่า

๕,๐๐๐ คน ประกาศเจตนารมณ์และ
ธรรมนูญสวัสดิการชุมชนจังหวัดมุกดาหาร
ให้ประชาชนมีสวัสดิการชุมชนถ้วนหน้า
ในปี ๒๕๖๐ โดยมีหน่วยงาน องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา
และขบวนการองค์กรชุมชน เป็นผู้สนับสนุน
และขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนให้เต็มพื้นที่

๒๑.) การจัดการหนี้สินโดยชุมชน
ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น มีนโยบายปลูกต้นไม้
ใช้หนี้ระดับครัวเรือน แก้ไขกฎระเบียบ
การบูรณาการกองทุนในชุมชน ให้ชุมชน
สามารถบูรณาการเป็นสถาบันการเงินของ
ชุมชน รัฐและอปท.สนับสนุนการบริการ
จัดการหนี้สินด้วยชุมชนเอง และมีวาระ
ระดับจังหวัด ให้ท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ
สนับสนุนการบูรณาการทุนชุมชนอย่าง
จริงจัง ฯลฯ

๒๒.) เชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจ
ชุมชน แทนที่จะผลิตวัตถุดิบส่งขายภายนอก
โดยไม่สามารถกำหนดราคาได้และซื้อของ
ราคาแพงจากโรงงานมาบริโภคเครือข่าย
องค์กรชุมชนจะเชื่อมโยงวัตถุดิบของกลุ่ม
อื่นๆ ของชุมชนอื่นมาผลิตสินค้าและส่ง
ขาย แลกเปลี่ยนกันระหว่างชุมชนด้วยกัน
เอง ลดการเอารัดเอาเปรียบจากภายนอก
สร้างทำนบกั้นเงินไว้ในชุมชนให้มากที่สุด

๒๓.) มหาวิทยาลัยชนเผ่า เจ้าของ
แผ่นดินไทยในอดีตคือชนเผ่าพันธุ์
ที่มีภาษา วัฒนธรรม ค่านิยม ความ
เชื่อ หรือแม้แต่ตัวอักษรของตนเอง ปัจจุบัน
คนเหล่านั้นคือ “ชนกลุ่มน้อย” ถูกสังคม
ใหญ่บังคับไม่ให้พูด ไม่ให้เขียน ไม่ให้ใส่
เสื้อผ้า ไม่ให้นับถือวัฒนธรรมดั้งเดิมของ

ตนเอง ต้องมาเรียนตามแบบสมัยใหม่ที่
กำหนดโดยรัฐส่วนกลาง เครือข่ายชุมชน
หลายพื้นที่เริ่มสร้างโรงเรียนวัฒนธรรมของ
ตนเองสอนลูกหลาน เริ่มร้อยพันวัฒนธรรม
ประเพณีที่กำลังสูญหายของตนเองเนื้อหา
เหล่านี้จะแทรกเข้าไปในระบบการศึกษา
ปัจจุบันอย่างไร

๒๔.) กองทุนยุติธรรม คนยากจน
ทั่วประเทศถ้าไม่ถูกยิงตายก็ต้องนอนใน
คุกเพราะการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรม เช่น
คดีคัดค้านโครงการขนาดใหญ่ คัดค้านรัฐ
รุกที่ชาวบ้าน ฯลฯ ทำอย่างไรชุมชนจึงจะ
มีกองทุนขนาดใหญ่เพื่อช่วยเหลือคนเหล่านี้
ให้ไม่มีเงินประกันตัวระหว่างการต่อสู้ตาม
กระบวนการยุติธรรม

๒๕.) แร่ธาตุของเรา ปัจจุบันการ
ตัดสินใจว่าจะให้สัมปทานเหมืองแร่ หิน
ดิน ททราย รังนกและทรัพยากรอื่นๆ อยู่ใน
อำนาจของกรมกองที่ส่วนกลางเพียงอย่าง
เดียว คนท้องถิ่นได้รับแต่ผลกระทบในทุก

ด้าน ตั้งแต่ตั้งพัง ภูเขาหาย แหล่งน้ำถูก
ทำลาย ถนนพัง ฝุ่น สารพิษจากเหมือง
ลงแม่น้ำ ถึงเวลาแล้วที่การตัดสินใจเรื่อง
นี้ต้องผ่านสมัชชาประชาชนตำบลหรือ
จังหวัด

๒๖.) ภาษาปลายน้ำรักษาป่าต้น
น้ำ ปัจจุบันคนปลายน้ำคนในเมืองคนใน
โรงงานใช้น้ำโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนการผลิต
ที่แท้จริงที่ต้นน้ำ แถมยังแย่งชิงน้ำจาก
เกษตรกรทำลายแหล่งน้ำด้วยสารพิษ
นานาชนิด ทุกคนเสียภาษีในทางใดทาง
หนึ่ง แต่ภาษีนี้นั้นยังไม่เชื่อมโยงกับการ
รักษาป่าต้นน้ำที่ชัดเจน ทำอย่างไรที่จะ
เก็บภาษีจากคนปลายน้ำที่ใช้น้ำมหาศาล
มาเป็นกองทุนรักษาป่าต้นน้ำที่ดำเนินการ
โดยชุมชนท้องถิ่น

๒๗.) ภาษาสารเคมีมาส่งเสริม
เกษตรยั่งยืน ถ้ายังไม่สามารถยุติการใช้
สารเคมีมีพิษเพื่อการเกษตรในไร่นาได้
รัฐก็ต้องนำเอาภาษีที่ได้จากการค้าขาย

๘๘ เจ้าของแผ่นดินไทยในอดีตคือชนเผ่าพันธุ์
ที่มีภาษา วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ หรือแม้แต่ตัวอักษรของ
ตนเอง ปัจจุบันคนเหล่านั้นคือ “ชนกลุ่มน้อย”
ถูกสังคมใหญ่บังคับไม่ให้พูด ไม่ให้เขียน ไม่ให้ใส่เสื้อผ้า
ไม่ให้นับถือวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง ๙๙

สารเคมีเหล่านั้นมาเป็นกองทุนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และระบบเกษตรอื่นๆที่ไม่ทำลายดิน น้ำป่า อากาศ หรือเก็บภาชี สารเคมีให้มากขึ้นเพื่อลดการใช้ เพราะราคาสารเคมีปัจจุบันนั้นยังไม่รวมค่าเสียหายที่สารเคมีเหล่านั้นทำลายสิ่งแวดล้อม

๒๘.) ภาษีอสังหาริมทรัพย์แก้ปัญหาที่อยู่อาศัยคนจนเมืองและชนบท ปัจจุบันที่ดินที่ควรเป็นปัจจัยแห่งการยังชีพทั้งเพื่อที่ทำกินและที่อยู่อาศัย กลายเป็นแหล่งค้ากำไรที่ใหญ่ยิ่ง ราคาที่ดินสูงขึ้นเพราะการเก็งกำไรของนักธุรกิจ จนคนจนและคนชั้นกลางทั้งในเมืองและชนบทไม่สามารถมีบ้านหรือที่ดินทำกิน ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้ ต้องระเห่ร่อนไปตามที่ต่างๆ รัฐต้องนำเอาภาษีที่เก็บจากการการค้าขายที่ดินและบ้านราคาแพงมาเป็นกองทุนส่งเสริมการมีบ้านของประชาชนคนจนทั้งในเมืองและชนบท

๒๙.) ท้องถิ่นจัดการโรงเรียนเอง เวทีชุมชนบางจังหวัดเสนอจุดเดือดถึงขนาดว่าให้ยุบกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้คนทั่วประเทศเรียนแบบเดียวกัน ละทิ้งคุณวุฒิธรรมท้องถิ่นมายาวนานนับร้อยปี แล้วคืนอำนาจการจัดการศึกษาไปยังท้องถิ่น ให้ชุมชนท้องถิ่นกำหนดว่าเด็กควรจะ

เรียนอะไรที่ไหน อย่างไร ไม่ใช่เพียงมีหลักสูตรท้องถิ่นเล็กๆน้อยๆดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน บางโรงเรียนในปัจจุบันห้ามนักเรียนพูดภาษาถิ่นเสียด้วยซ้ำ

๓๐.) ลดราคาหนังสือ เรื่องง่ายๆที่จะส่งเสริมให้คนทุกคนเรียนรู้จากหนังสือที่มีอยู่มากมายมหาศาล ที่จะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามวิสัยทัศน์ประเทศคือรัฐใช้มาตรการอะไรก็ได้ที่จะทำให้ราคาดอกเบี้ยลดลงกว่านี้อ่างน้อยสักครึ่งหนึ่ง

๓๑.) กระชับพื้นที่สื่อมีพิษ พื้นที่สื่อสารสาธารณะซึ่งรัฐธรรมนูญปัจจุบันกำหนดว่าเป็นสมบัติร่วมของปวงชนชาวไทย และต้องใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะนั้น ถูกใช้เพื่อการสร้างความมั่งคั่งและส่งเสริมการบริโภคอย่างล้นเกิน ป้อนข้อมูลลามก หยาบคายและวัฒนธรรมถ่อยเถื่อนลงไป

ในครัวเรือนต่างๆ รัฐจะต้องจัดระเบียบสื่อเหล่านี้ในทันที นอกจากสื่อโทรทัศน์แล้ว สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อสมัยใหม่นานาชนิดที่เป็นพิษเป็นภัยกับเด็กและเยาวชนก็กำลังแพร่หลายไปทุกแห่งเพราะการค้ากำไร

๓๒.) พื้นที่สื่อของชุมชน อยู่ที่ไหน รัฐธรรมนูญกำหนดมาแล้ว ๑๔ ปี ว่าต้องมีพื้นที่การสื่อสารที่ชุมชนเป็นเจ้าของ แต่ชุมชนก็ยังไม่สามารถมี

สถานีวิทย์ สถานีโทรทัศน์เพื่อสื่อสารเรื่องราวของตนเอง

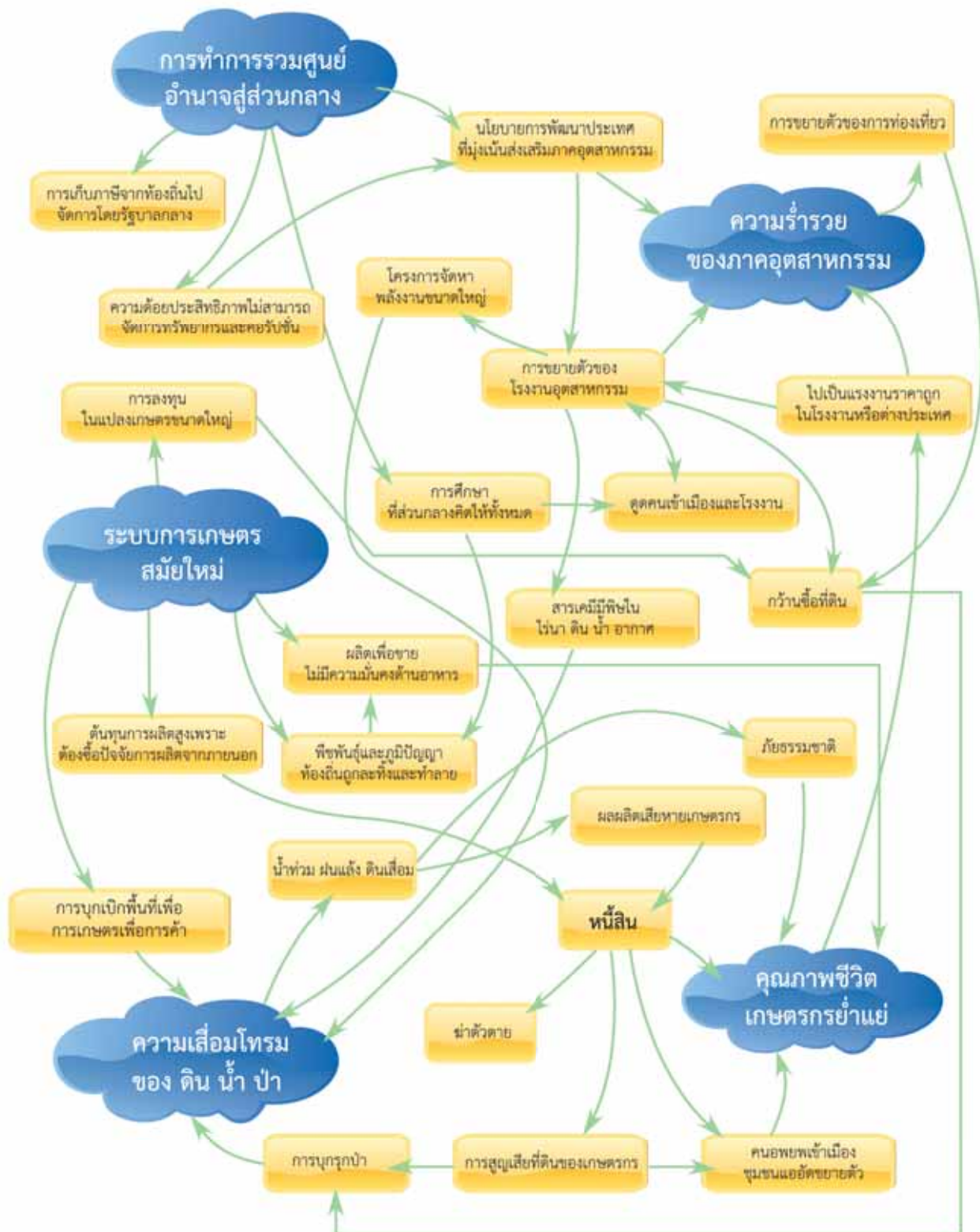
๓๓.) ขอให้นำนโยบายเลือกตั้งและมีวาระ เดิมทีกำหนดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของคนในตำบล ไม่นานมานี้มีการปรับเปลี่ยนกฎหมายให้มาโดยการเลือกตั้งโดยผู้ใหญ่บ้าน เครือข่ายชุมชนเห็นว่าทำให้การซื้อเสียงเป็นก่านาง่ายขึ้นกว่าเดิมมากเพราะซื้อเพียงผู้ใหญ่บ้านสี่ห้าคนให้คะแนนเกินครึ่งของผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดก็ได้เป็นก่านางแล้ว ประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยและผู้เสียภาษีบอกว่า ขอเลือกก่านางโดยตรงเหมือนเดิม และขอให้ก่านางผู้ใหญ่บ้านมีวาระการทำงานชัดเจน ๔-๕ ปี ไม่ใช่เป็นจนเกษียณอายุ แต่บางคนไม่ทำงานอย่างเช่นปัจจุบัน

๓๔.) ลดดอกเบี้ยธนาคารเพื่อเกษตรกร เหตุที่ชาวนาและเกษตรกรเป็นหนี้ไม่มีวันหลุด (สิ่งที่หลุดหายไปเรื่อยๆ คือที่ดิน) นอกจากเรื่องราคาพืชผลและดินฟ้าอากาศแล้ว ชาวนาบอกว่าเพราะดอกเบี้ยของธนาคารที่ให้เกษตรกรกู้ยืมสูงมาก ควรลดดอกเบี้ยลงเหลือไม่เกิน ๕% ต่อปี ให้เกษตรกรลืมตาอ้าปากได้บ้าง จึงจะได้ชื่อว่าเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่แท้จริง นอกจากนั้นการคิดดอกเบี้ยเกษตรกรต้องต่ำกว่าคนกลุ่มอื่นเพราะเกษตรกรผลิตอาหารให้สังคม

๓๕.) เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด หลายคนเห็นด้วยกับข้อเสนอนี้ แต่ไม่กล้าเสนอ เพราะเกรงใจหลายหน่วยงาน แต่เครือข่ายองค์กรชุมชนหลายจังหวัด เสนอว่า นี่คือทางออกในการคืนอำนาจการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมสำคัญ เพราะประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

เครือข่ายชุมชนวิเคราะห์ว่า รากเหง้าของปัญหาความอดอยากยากจนทั้งหลายทั้งปวงนั้น มาจากการรวมศูนย์อำนาจของรัฐส่วนกลาง ที่มีมากกว่า ๑๒๐ ปี และการวางแผนพัฒนาที่ส่วนกลางกำหนดมากกว่า ๕๐ ปี ทางออกโดยรวม คือ คืนอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองในทุกๆ ด้าน ดังกล่าวมาแล้ว ■

เหตุผลที่ต้องปฏิรูปประเทศไทย ให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง

เกณฑ์การสนับสนุน การจัด สวัสดิการ ชุมชน ปี ๒๕๕๔

๒๒ | ข่าวชุมชน

“การจัดกิจกรรมสวัสดิการชุมชนนั้น สิ่งสำคัญคือ เราต้องคำนึงถึงความสามารถของชุมชนเอง และควรตระหนักว่าการจัดสวัสดิการชุมชนนั้นไม่ใช่ระบบประกันชีวิต เพราะแท้จริงแล้ว การจัดสวัสดิการชุมชนเป็นกระบวนการของชุมชนที่มุ่งเน้นการจัดการตนเอง การให้ความช่วยเหลือกันและกันฉันท์ญาติมิตร ให้ความรักความเอื้ออาทรต่อกัน ให้การดูแลเอาใจใส่กันและกัน ทำให้การจัดสวัสดิการมีค่าใช้จ่ายแค่การแจกเงินเท่านั้น แต่สวัสดิการเป็นทั้งกำลังใจ กำลังทรัพย์ และความรู้ เป็นกระบวนการของการให้อย่างมีคุณค่า รับผิดชอบต่อสังคม มีส่วนร่วมเป็นธรรมและเท่าเทียม

ดังนั้นกระบวนการจัดการสวัสดิการชุมชนจึงมีความลึกซึ้ง ค่อยเป็นค่อยไป เปรียบเสมือนต้นไม้ที่ค่อยๆ เติบโต หยั่งรากลงดินอย่างแข็งแรง มั่นคง กองทุนสวัสดิการชุมชนหลายกลุ่มที่ประสบความสำเร็จก็เรียนรู้ และใช้เวลาในการพัฒนามายาวนาน

ด้วยเหตุนี้เอง การสนับสนุนจากภาครัฐจึงไม่ใช่มุ่งหมายจะให้เงิน เพื่อจูงใจที่จะให้เกิดการจัดตั้งสวัสดิการชุมชนโดยไม่มีความพร้อมแต่อย่างใด หากแต่การสมทบนั้นๆ มุ่งหมายเพื่อสนับสนุนกระบวนการที่ชุมชนได้ริเริ่มลงมือทำมาแล้ว เป็นการหนุนเสริมเติมเต็มกำลังใจสำหรับชุมชนผู้ริเริ่มก่อการดีทุกแห่ง และเพื่อขยายผลให้สวัสดิการชุมชนเป็นหลักในการจัดสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น ”

ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน ๘๐๐ ล้านบาท มีเป้าหมายสำคัญ ในการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนจำนวน ๓,๓๐๐ กองทุน โดยเป็นการสมทบกองทุนรอบสองจำนวน ๒,๓๐๐ กองทุน และสมทบกองทุนที่ยังไม่ได้รับการสมทบจำนวน ๑,๐๐๐ กองทุน

เกณฑ์การพิจารณาอนุมัติงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน มุ่งเน้นให้ภาคประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม เป็นเจ้าของและดำเนินการด้วยตนเองจนมีคุณภาพระดับหนึ่งก่อน และได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรัฐจึงสนับสนุนด้านการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนในรูปแบบ ๑ กองทุน ๑ ตำบล ๑ กองทุน ๑ เทศบาล โดยมีเกณฑ์ในการสนับสนุน ดังนี้

หลักการสำคัญในการดำเนินงานโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ปี ๒๕๕๔

๑. มุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดคุณภาพที่นำไปสู่ความเข้มแข็งที่ยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นหลัก โดยคำนึงถึงการสร้างขบวนการการเปลี่ยนแปลงภาคประชาชน สร้างมิติทางสังคมให้เกิดการเกื้อกูลกัน และสร้างความกระตือรือร้นจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณได้

๒. เครือข่ายสวัสดิการชุมชนทุกระดับในพื้นที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานสร้างเจตนารมณ์การสร้างสวัสดิการ และเป้าหมายสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาสังคม

๓. ดำเนินการยกระดับและต่อยอดจากงานสวัสดิการชุมชนที่ขบวนการชุมชนดำเนินการอยู่ เป็นกระบวนการภาคประชาชนสร้างเวทีสาธารณะและบูรณาการกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชนและการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล

๔. ในกระบวนการทำงานต้องสร้างการเรียนรู้และการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาสวัสดิการชุมชนทั้งในการปฏิบัติและวิชาการ

เป้าหมายดำเนินการ

๑. สนับสนุนการพัฒนาความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลที่มีการจัดตั้งแล้ว ให้มีคุณภาพในการบริหารจัดการ และสามารถดูแลสมาชิกและผู้ด้อยโอกาสได้กว้างขวางทั่วถึง

๒. สนับสนุนให้เกิดขยายผลการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนใหม่ให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบล เมืองทั่วประเทศ

๓. การจัดตั้งและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนและกลไกการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด ของชุมชนและองค์กรต่างๆ ที่จัดอยู่ให้เกิดการบูรณาการและการบริหารจัดการที่ดีเอื้อต่อการจัดสวัสดิการโดยชุมชน

๔. สร้างและพัฒนานโยบายความรู้และการจัดการความรู้เพื่อนำสู่การพัฒนา นโยบายและกฎหมายอย่างต่อเนื่อง พัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนสู่เป้าหมายภาคประชาชนสร้างความมั่นคงของชีวิต

การสนับสนุนงบประมาณกองทุนที่จัดตั้งก่อนการดำเนินโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

กองทุนที่จัดตั้งแล้ว หมายถึง กองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีการจัดตั้งขึ้นก่อนโครงการนี้ (ก่อน วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒)

๑. เป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้น ดำเนินการจัดสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ระดับองค์การบริหารส่วนตำบล หรือระดับเทศบาล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และระดับเขตของกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดตั้งและดำเนินการจัดสวัสดิการชุมชนมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑ ปี ได้รับรองจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือได้รับการรับรองการจดทะเบียนเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชนจากกองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม รับรองว่ามีการจัดตั้งจริง

๒. สมาชิกและผู้รับประโยชน์กองทุนสวัสดิการชุมชน มีข้อพิจารณาประเด็น

เพิ่มเติม ดังนี้

๑) กลุ่มจะต้องเปิดกว้างในการรับสมาชิกที่หลากหลายครอบคลุมทั้งเรื่องเพศ วัย ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และสมาชิกต้องกระจายครอบคลุมพื้นที่ไม่กระจุกในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง โดยจะต้องมีสมาชิกกระจายอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมดในตำบล/ท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งกองทุนนั้น

๒) กรณีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่พิเศษ เช่น กรุงเทพมหานคร มีการแบ่งการปกครองเป็นเขตและในเขตมีชุมชนมากกว่า ๓๐ ชุมชนขึ้นไป โดยจะต้องมีสมาชิกกระจายอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมดในตำบล/ท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งกองทุนนั้น

๓) กองทุนที่มีพื้นที่อยู่ในเขตเทศบาลนคร/เทศบาลเมือง เนื่องจากมีจำนวนชุมชนภายใต้การปกครองมากกว่า ๓๐ ชุมชน ให้ใช้เกณฑ์โดยจะต้องมีสมาชิกกระจายอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมดในตำบล/ท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งกองทุนนั้น

๔) กองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล/เทศบาล ที่มีการจัดตั้งกองทุนระดับตำบล/เทศบาล ก่อนการยุบรวม ๒ ตำบลเป็น ๑ เทศบาล/ตำบล ตามประกาศของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บูรณาการกองทุนเป็นกองทุนเดียวและเมื่อพื้นที่ที่จัดตั้งกลุ่มมีการจัดสวัสดิการชุมชนอยู่แล้วและมีการเชื่อมโยงกันแล้วยกระดับเป็นกองทุนเดียว ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์การสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน

ในกรณีตำบล/ท้องถิ่นมีการจัดตั้งกองทุนมากกว่า ๑ กองทุน ต้องมีการบูรณา

การเชื่อมโยงการทำงาน/แผนงานโดยมีกลไกร่วมในการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล/ท้องถิ่นอย่างน้อย ๑ ปี

๓. กองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งขึ้นแล้ว จะต้องมียกเว้นกองทุนเพื่อสวัสดิการที่มาจากผลกระทบของสมาชิกเป็นการเฉพาะ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายหรือเงินฝากของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ปกติ และได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

๔. กองทุนสวัสดิการชุมชนจะต้องมีระบบการบริหารจัดการกองทุนที่ดี และมีธรรมาภิบาล ได้แก่ คณะกรรมการบริหารที่มาจากภาคีการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีการกำหนดสถานภาพการเป็นสมาชิกที่ชัดเจน มีระเบียบหลักเกณฑ์ของกองทุนที่ผ่านการเห็นชอบร่วมกันของสมาชิกโดยคำนึงถึงความยั่งยืนของกองทุน มีการจัดทำระบบบัญชีการเงินที่เป็นปัจจุบันมีการจัดทำฐานข้อมูลสมาชิกและกิจการของกองทุน มีแผนหรือตัวชี้วัดการพัฒนาของกองทุน มีระบบการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อสมาชิกและผู้เกี่ยวข้อง

๕. กองทุนสวัสดิการชุมชนนั้นจะต้องมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก ไม่น้อยกว่า ๓ ด้าน ตามความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและความสามารถในการสมทบของสมาชิก เช่น สวัสดิการเกี่ยวกับเด็ก สุขภาพ การศึกษา อาชีพ รวมถึงมีการเชื่อมโยงหรือมีแผนที่จะเชื่อมโยงงานสวัสดิการกับงานพัฒนาด้านอื่นๆ ของชุมชน

การสนับสนุนงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งใหม่ มีเกณฑ์ ดังนี้

กองทุนจัดตั้งใหม่ หมายถึง กองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีการจัดตั้งขึ้นตามการส่งเสริมของโครงการนี้ (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นไป)

ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้ว มีข้อแตกต่าง ๒ ประการ คือ

๑. กองทุนนี้เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามการส่งเสริมของโครงการ

สนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

๒. มีสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน

กองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้วและมีคุณภาพไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ข้างต้น ก่อนการเสนอรับการสมทบจะต้องมีการดำเนินงานพัฒนาด้านต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เสียก่อน

การคำนวณงบประมาณสมทบกองทุน

โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน มุ่งเน้นส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยจะสนับสนุนเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนเมื่อกองทุนนั้นมีคุณภาพตามที่กำหนด ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

กองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้วโครงการจะสมทบให้เท่ากับจำนวนเงินสมทบสวัสดิการของสมาชิกที่มีอายุครบ ๑ ปี แต่ไม่เกิน ๓๖๕ บาทต่อคน (จำนวนสมาชิก และเงินสมทบ นับ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒) เช่น กลุ่มมีสมาชิก ๑๐๐ คน และมีการสมทบต่อเนื่องมาตลอด มีเงินสมทบรวมกัน ๓๖,๕๐๐ บาท โครงการจะสมทบ ๓๖,๕๐๐ บาท แต่หากเงินสมทบสวัสดิการของสมาชิกได้ ๕๐,๐๐๐ บาท โครงการก็จะสมทบให้ ๓๖,๕๐๐ บาท แต่หากเงินสมทบสวัสดิการของสมาชิกเท่ากับ ๒๕,๐๐๐ โครงการจะสมทบ ๒๕,๐๐๐ บาท

กองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งใหม่โครงการจะสมทบสวัสดิการเท่ากับจำนวนเงินสมทบสวัสดิการของสมาชิกที่มีอายุครบ ๑ ปี รวมกันแต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อกองทุน ถ้ากลุ่มจัดตั้งแล้วมีเงินสมทบของสมาชิก เท่ากับ ๑๐๐,๐๐๐ บาท โครงการจะสมทบให้ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถ้ากลุ่มมีเงินสมทบสวัสดิการมี ๑๕๐,๐๐๐ โครงการจะสมทบ ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่หากเงินสมทบสวัสดิการมี ๘๐,๐๐๐ บาท โครงการจะสมทบ ๘๐,๐๐๐ บาท

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณสมทบโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน จำนวน ๘๐๐

๒๔ | ช่างชุมชน

ล้านบาท เพื่อให้การดำเนินการสนับสนุนโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง จึงมีหลักเกณฑ์การพิจารณากองทุนที่ขอรับการสมทบงบประมาณรอบที่สอง ดังนี้

เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติของกองทุนที่สามารถนำเสนอโครงการเพื่อขอรับงบประมาณสมทบกองทุนในรอบที่สอง มีดังนี้

๑) เป็นกองทุนที่ได้รับการพิจารณาสมทบงบประมาณกองทุนจากคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชนจังหวัดและกรุงเทพมหานครในรอบแรก

๒) สมาชิกและผู้รับประโยชน์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนมีความหลากหลายครอบคลุมกลุ่มคน รวมถึงเยาวชน คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส และสมาชิกกระจายพื้นที่ในตำบล รวมทั้งมีแผนการพัฒนาและขยายจำนวนสมาชิกให้ครอบคลุม

๓) มีเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มาจากสมาชิกสมทบ และได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) มีระบบการแสดงสถานะการเงินทุก ๖ เดือน การบริหารกองทุนที่ดีมีความชัดเจน ทั้งคณะกรรมการ สมาชิกทะเบียน/ข้อมูลสมาชิก ระเบียบหลักเกณฑ์ของกองทุน ระบบบัญชีการเงินแผนการพัฒนาองค์กร และการรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ

๕) มีการจัดสวัสดิการชุมชนพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๓ เรื่อง เช่น เกิด เจ็บ ตาย การศึกษา อาชีพ ที่ดูแลสมาชิกและคนในชุมชน และเชื่อมโยงสวัสดิการกับการพัฒนาอื่นๆในชุมชน เช่น องค์กรการเงินชุมชน

๖) มีรายงานผลการดำเนินงานประจำปี (ส่งรายงานความคืบหน้าการ

ดำเนินการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล เป็นส่วนหนึ่งของเอกสารประกอบการเสนอรับการสนับสนุน)

การนับช่วงระยะเวลาเริ่มต้นของโครงการที่นำเสนอเพื่อขอรับงบประมาณสมทบกองทุนในรอบที่สอง

๑.) สำหรับกองทุนที่จะขอรับงบประมาณสมทบรอบที่สองให้พิจารณาวันครบปีตรงกับวันที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณจากคณะกรรมการโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนในครั้งแรก

๒.) การเตรียมเอกสารในการเสนอขอรับการสมทบงบประมาณกองทุนสามารถทำได้ล่วงหน้า ๑ เดือนก่อนครบวันครบรอบปีและหลังจากวันครบรอบปีไม่เกินหกสิบวัน (โดยใช้วันที่ได้รับการอนุมัติในครั้งแรก) หากไม่เสนอภายในเวลาที่กำหนด ให้คณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ทำหนังสือชี้แจงและแจ้งขอยืดระยะเวลาต่อคณะกรรมการโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

๓.) การนับจำนวนสมาชิกที่ครบปีให้นับจำนวนสมาชิก ณ วันที่อนุมัติงบประมาณจากคณะกรรมการโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนในครั้งแรก

๔.) การพิจารณาอนุมัติงบประมาณสมทบกองทุนรอบสอง ต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา

๕.) กองทุนที่อนุมัติรอบสุดท้ายของปี (กองทุนที่เสนอในช่วงเดือนกันยายน ซึ่งเป็นช่วงสิ้นปีงบประมาณ) การเสนอในรอบสองให้มีการพัฒนามาก่อนครบปีล่วงหน้าได้ ๖๐ วัน ■

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ หน่วยสวัสดิการชุมชน สำนักสนับสนุน ขบวนการองค์กรชุมชนและภาคี โทร. ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๐๐ ต่อ ๘๘๐๕

เวทีชาวบ้าน แก้ปัญหาที่อยู่อาศัย พื้นที่ห้าจังหวัด ชายแดนภาคใต้

อุดมศรี ศิริลักษณ์พร

เวทีชาวบ้าน “แก้ปัญหาที่อยู่อาศัย
ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้” เมื่อวันที่ ๑๐
มีนาคม ๒๕๕๔ ที่รีสอร์ทชุมชนบ้านบ่อ
เจ็ดลูก ตำบลปากน้ำ ที่สตูล มีชาวบ้านและ
หน่วยงานในท้องถิ่นร่วมเวทีกว่า ๒๐๐ คน
อาทิ ผู้นำชุมชนจาก ปัตตานี ยะลา นราธิวาส
สตูล สงขลา ผู้นำและรองผู้ว่าฯ สตูล นายก
อบต.ปากน้ำ ผู้จัดการสำนักงานปฏิบัติการ
ภาคใต้ พอช. มีประพจน์ ภูทองคำ เป็นพิธี
ดำเนินรายการ

งานแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดิน
ทำกินโดยชุมชนเป็นแกนหลักในพื้นที่ห้า
จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา
นราธิวาส ยะลา สงขลา สตูล) เป็นหนึ่งใน
แผนพัฒนาพื้นที่พิเศษห้าจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ที่ได้รับงบจากรัฐบาลภายใต้แผน
ปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ
๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ วงเงิน ๑๘๒๒.๒ ล้านบาท
มีเป้าหมายในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยคน
ยากจนในพื้นที่ ๑๒๒๐ หมู่บ้าน ผู้รับ
ประโยชน์ ๓๗,๖๓๐ ครัวเรือน แก้ปัญหา
ที่ดินใน ๔๐ พื้นที่ ๑๔๒ ชุมชน

ในงานมีโปสเตอร์แผ่นใหญ่ “**สันติสุข
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดขึ้นได้ เมื่อ
ให้โอกาสชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง**”
ผลของการดำเนินโครงการแก้ปัญหาที่ดิน
ทำกินและที่อยู่อาศัยโดยชุมชนเป็น
แกนหลักในพื้นที่ ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้
ได้ถูกถ่ายทอดผ่านผู้เข้าร่วมรายการเวที
ชาวบ้าน ในแง่มุมต่างๆ ดังนี้

**สร้างซ่อมบ้านให้คนจนที่ยากลำบาก
ที่สุดในชุมชน**

นายคอเลาะห์อาลี สาแม ผู้นำ
ชุมชนจ.ยะลา ระบุว่า ขั้นตอนการทำงาน

ที่สำคัญที่สุดของเราคือ การคัดเลือกกลุ่ม
เป้าหมายที่ยากลำบากที่สุดก่อน เช่น
ครอบครัวที่ไม่มีบ้าน ครอบครัวขยาย หรือ
ครอบครัวที่อาศัยอยู่กับคนอื่น ๆ บ้านบาง
หลังมี ๕ ครอบครัว สมาชิก ๑๙ คน อาศัย
อยู่ในบ้านหลังเดียวกัน สมาชิกในบ้านได้
อยู่พร้อมกันเฉพาะเวลาทานข้าว หลังจาก
นั้นต้องแยกย้ายไปนอนที่อื่น

นายรัฐการ ลัดเลีย นายกอบต.
ปากน้ำ ให้ข้อมูลว่า เราทำงานโดยใช้ข้อมูล
ทั้งข้อมูลของเครือข่ายองค์กรชุมชน ของ
อบต. ข้อมูลบัญชีการจ่ายเช็คภาค ของมัสยิด
และผ่านการตรวจสอบของของคณะทำงาน
ระดับหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด ในด้าน
พื้นที่ตำบลท่าหิน อ.สะทิงพระ จ.สงขลา
นางอรรณณ จิตภักดี ซึ่งเป็นผู้เดือดร้อนที่
ได้รับการช่วยเหลือแล้วว่า การแก้ปัญหา
ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ตำบลท่าหิน ได้มีการ
สื่อสารประชาสัมพันธ์ รับสมัครผู้เดือดร้อน
เมื่อได้รายชื่อผู้เดือดร้อนแล้ว มีการทำเวที
ประชาคมหมู่บ้านจัดลำดับผู้เดือดร้อน เช่น
คนที่มีฐานะยากจนมาก คนพิการ คนทุพพลภาพ
จะเป็นคนที่อยู่ในลำดับแรกๆที่ได้รับการ
ช่วยเหลือก่อน ในการก่อสร้างมีการช่วยกัน
ไม่ใช่ผู้รับเหมา สำหรับตัวเองเองบ้านเดิม
อยู่ในพื้นที่ลุ่มฝนตกมาทำเตียนน้ำก็ท่วม
แล้ว บ้านหลังใหม่ของเธोजึงยกพื้นสูงมี
ความปลอดภัยจากภวณน้ำท่วมขัง

นายเจ๊ะปอ สะแม ผู้นำจาก
จ.ปัตตานี ระบุว่า ในพื้นที่จ.ปัตตานี
ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่จะขาดความ
มั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัย ในตำบลบางตะวา
อ.หนองจิก เฉพาะบ้านบางตะวามีชาวบ้าน
๕๗ ครัวเรือน ไม่มีบ้านของตนเองใช้มัสยิด
และอาศัยบ้านคนอื่นเป็นที่อยู่อาศัยทำให้

เราได้ช่วยเหลือคนที่เขาเดือดร้อนมากๆ

**๑ ใน ๒๗ เมินไทยเข้มแข็งห้าจังหวัดที่
คินทุนเพราะคิดถึงคนรอบถัดไป**

คณะทำงานโครงการในหลายพื้นที่
ระบุว่า ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลืองบประมาณ
เพื่อแก้ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ซึ่งมีทั้งบ้านที่
สร้างใหม่ทั้งหลัง (วงเงินไม่เกิน ๑๒๐,๐๐๐
บาท/หลัง) และบ้านที่ซ่อมสร้าง (วงเงินไม่
เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท/หลัง) ต่างยอมรับ
กติกาในเรื่องการคินทุนเพื่อช่วยเหลือคนที่
เดือดร้อนในรอบถัดไป แม้ว่าเงินที่ได้มาเป็น
เงินที่รัฐบาลให้เปล่า แต่ชาวบ้านผู้เดือดร้อน
ยินดีคินเงินเข้ากองทุนของชุมชนในระดับ
ตำบล ซึ่งมีทั้งคิน 100 % และส่วนใหญ่คิน
๕๐% ของงบประมาณที่ได้รับ

นางพาสนา ศรีศรีธธา ผู้นำชุมชน
จ.นราธิวาส ระบุว่า หลายตำบลใน
จ.นราธิวาส มีการตกลงคินทุนวันละ ๑๑
บาท คือ ๑ บาทเพื่อเป็นเงิน สวัสดิการอีก
๑๐ บาท คินเพื่อเป็นกองทุนที่อยู่อาศัย ที่
ตำบลตันหยงลิมอร์ อ.ระแงะ ชาวบ้านคิน
มาแล้ว ๑๕๐,๐๐๐ บาท สร้างบ้านให้กับ
ผู้เดือดร้อนรอบสองแล้ว ๕ หลัง ในเรื่อง
การคินทุนนี้ นายสมมะแอ เจ๊ะมูดอ คณะ
อนุกรรมการแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย
พื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระบุว่าแม้
ในหลายพื้นที่มีการคินทุนในเรื่องการคินทุน
แต่คณะอนุกรรมการฯ ได้มีนโยบายว่าการ
คินทุนต้องไม่ทำให้คนจนซึ่งลำบากอยู่แล้ว
ต้องลำบากมากกว่าเดิม และอย่าให้คนจน
ต้องรับภาระหนี้ถึงโลกหน้า รวมทั้งในช่วง
ที่ชาวบ้านประกอบอาชีพไม่ได้ก็ให้ผ่อนผัน
ไม่ต้องชำระคินทุนในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย

การคืนทุน จึงไม่ได้จำกัดว่าต้องคืนเป็นเงินอย่างเดียว สมาชิกบางราย **ได้คืนทุนด้วยความดีและแรงงาน** เช่นบางพื้นที่คืนทุนด้วยการสอนอัลกุรอาน ช่วยทำความสะอาด หรือมัสยิด ในรายที่มีฝีมือในการซ่อมสร้างก็จะคืนทุนในรูปแบบของการช่วยเหลือซ่อมสร้างบ้านของสมาชิกเป็นต้น

ณ ปัจจุบัน มีการคืนทุนแล้วเป็นเงินมากกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ในพื้นที่ทั้งห้าจังหวัด นายสายันต์ ศรีน้อย กล่าวว่า ตอนคัดเลือกผู้เดือดร้อน เราบอกสมาชิกว่าหากท่านเดือดร้อนจริง ทุกครัวเรือนจะได้รับการช่วยเหลือ แม้ว่ารัฐบาลจะให้เงินเรามาจำกัด แต่ด้วยระบบการคืนทุนจะทำให้เกิดการช่วยเหลือคนที่ลำบากในรอบถัดไป ทำให้โครงการเกิดความยั่งยืนและโครงการนี้เป็นหนึ่งใน ๒๗ เมนูที่รัฐบาลให้เงินเปล่าในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการคืนทุนและระบบการคืนทุนนี้ไม่ใช่นโยบายของพอช.หรือรัฐบาลเป็นผู้กำหนด แต่เป็นแนวทางของชุมชนเพราะเราคิดถึงคนยากลำบากที่ยังรอจัดการตนเอง ด้วยความรักความศรัทธาและดูแลกันในยามยาก

นายเจ๊ะปะ สะแม เล่าว่า บางครั้งในกระบวนการคัดเลือกพบว่ามีคนที่ยากลำบากเท่าๆกัน ต้องใช้หลักศาสนาและเวทีประชาคมช่วย หรือบางครั้งต้องใช้วิธีจับฉลาก แต่ไม่ได้สร้างความหนักใจให้กับคณะทำงาน เพราะมีผู้เดือดร้อนที่ยอมเสียสละเพราะเห็นว่าคนอื่นลำบากกว่า เจ๊ะปะ เห็นว่า เราได้ทำและได้เห็นในสิ่งที่เราไม่เคยทำมาก่อน ถ้าทำอย่างนี้มาก่อนประเทศไทยก็คงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีมานานแล้ว โครงการนี้จึงเป็นเครื่องมือในการสร้างชุมชน สร้างสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน ช่วยซัพพอร์ต ช่วยสร้างรอยยิ้ม ซึ่งหาได้ยากมาก และวันนี้เราได้เห็นรอยยิ้มแล้วในระดับหนึ่ง ดังเช่นที่ **นายมุฮัมมะยูไวโดเลาะ** รองประธานที่อยู่อาศัย ตำบลบ้านนอก อ. ปะนาเระ จ.ปัตตานี ระบุว่าในพื้นที่ตำบลบ้านนอก จ.ปัตตานี มีพี่น้องไทยพุทธ-มุสลิม หมู่บ้านไทยพุทธซึ่งชาวบ้านฐานะยากจนกว่า น่าจะได้รับ ๑.๓๕ ล้านของหมู่บ้าน แต่เขายอมให้หมู่บ้านมุสลิมได้รับงบประมาณ และที่ตำบลปะนาเระได้รับงบประมาณวงเงิน ๘ ล้านบาท เพื่อ

การซ่อมสร้างบ้าน ๓๐๓ หลัง หรือที่ตำบลสะนอ จ.ปัตตานี มีการคืนทุน ๑๐๐% ของคนที่ได้รับงบประมาณ ทำให้ช่วยเหลือผู้เดือดร้อนรอบสองอีก ๑๒๐ ครัวเรือน

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างที่ตำบลสุวารี อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส ชาวบ้านได้ใช้เงินคืนทุนจำนวน ๗๐,๐๐๐ บาท ช่วยสร้างบ้านผู้ประสบภัยไฟไหม้ได้ทันทีหลังเกิดเหตุไฟไหม้

กระบวนการและกลไกการทำงานคือเส้นทางสำคัญไปสู่เป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมเวทีเห็นร่วมกันว่า บ้านคือสถาบันครอบครัว และการศึกษา แห่งแรก เพราะเป็นจุดเดียวที่รู้สึกมั่นคง ปลอดภัย ทั้งในยามทุกข์และสุข คนที่ไม่บ้านจะคิดอะไรไม่ออก การให้โอกาสเพื่อให้คนมีบ้านจึงเป็นการให้โอกาสเพื่อนมนุษย์ในการหาเลี้ยงครอบครัว ให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษา ให้โอกาสคนในการทำมาค้าขาย และสร้างสิ่งที่ดีให้กับตัวเอง และสังคม

กลไกการทำงานเพื่อแก้ปัญหาเรื่องที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นแกนหลัก จึงมีคณะทำงานตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด และอนุกรรมการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีองค์ประกอบของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้แทนท้องถิ่นท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานสนับสนุน ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การคัดเลือกผู้เดือดร้อน และเวทีประชาคมในระดับพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน การจัดทาสตูดอุปกรณ์เพื่อการสร้างบ้าน ที่มีทั้งคณะจัดทาสตูดอุปกรณ์และคณะกรรมการตรวจรับ ที่ไม่ได้แจกเงินเพื่อให้ต่างคนต่างซื้อ แต่บริหารจัดการโดยกลุ่ม การใช้ช่างชุมชนแทนผู้รับเหมา การ

ทำงานในระดับพื้นที่มีสี่เสาหลัก คือท้องถิ่นท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น เป็นผู้ขับเคลื่อนสำคัญในการคัดเลือกผู้เดือดร้อนและจัดลำดับความสำคัญของการช่วยเหลือ เนื่องจากมีผู้เดือดร้อนเป็นจำนวนมาก

นายธีรพล สุวรรณรุ่งเรือง ผู้จัดการสำนักงานปฏิบัติการภาคใต้ พอช. กล่าวว่า การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย ต้องทำคู่กับการแก้ปัญหาที่ดิน เพราะในหลายพื้นที่มีชาวประมงพื้นบ้านซึ่งส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องที่ดิน ซึ่งจะต้องแก้ปัญหาพร้อมกันกับนักวิชาการที่มีข้อมูล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหาที่ดินเพื่อแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว ผลของโครงการนี้ สำหรับพี่น้องที่ยากจนทำให้เราได้ใจเขา คนที่ลำบากที่สุดเขาได้รับการดูแล ไม่ถูกทอดทิ้งและพี่น้องมีความรู้สึกที่ดีต่อหน่วยงานและรัฐบาลมาก

ด้านนายเหนือชาย จิระอภิรักษ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล กล่าวว่า ทางจังหวัดได้ให้ความร่วมมือกับโครงการนี้อย่างเต็มที่ แต่การทำงานในพื้นที่ขนาดใหญ่ ยังมีช่องว่างอยู่อีกมาก เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการในระยะแรก ชาวบ้านส่วนหนึ่งไม่เชื่อว่าจะมีโครงการที่จะให้การช่วยเหลือเรื่องบ้านและที่ดินจริง จึงไม่ได้ให้ความสนใจส่งผลให้มีเรื่องร้องเรียนในบางพื้นที่ และเราได้พยายามแก้ปัญหาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อไม่ให้ผู้เดือดร้อนจริงๆ ตกหล่น และเกิดความแตกแยกในพื้นที่

ทั้งนี้โครงการแก้ไขปัญหาคาตือเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชนและท้องถิ่นเป็นแกนหลัก ในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เป็นหน่วยงานดำเนินโครงการ ปัจจุบันมีการอนุมัติงบประมาณเพื่อการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยแล้วในพื้นที่ ๑,๑๖๘ หมู่บ้าน มีครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ๓๖,๔๖๕ ครัวเรือน มีบ้านที่ซ่อมสร้างแล้วเสร็จและอยู่ในระหว่างดำเนินการ ๑๙,๐๘๕ หลัง ที่เหลืออยู่ในขั้นเตรียมการเพื่อการก่อสร้าง ในด้านงานแก้ปัญหาที่ดินมีการอนุมัติงบประมาณและดำเนินการแล้วใน ๒๐ พื้นที่ ■

พอช. จับมือกรมธนารักษ์ เทศบาล หน่วยงาน และขบวนชุมชนสร้าง ชุมชนบ้านมั่นคง “สวรรค์เมืองใหม่”

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ร่วมลงนามในบันทึกความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยกับธนารักษ์จังหวัดนครสวรรค์ เทศบาลเมืองนครสวรรค์ สร้างบ้านมั่นคงชุมชนสวรรค์เมืองใหม่ เพื่อผู้เดือดร้อนจำนวน ๕๗๕ ครัวเรือน โดยการเช่าที่ราชพัสดุจำนวน ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๙๘ ตารางวา เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ที่ผ่านมาที่อุทยานสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

นางสาวสิริลดา อินทร์สุวรรณ ประธานสหกรณ์เคหสถานสวรรค์เมืองใหม่ กล่าวว่า เครือข่ายองค์กรชุมชนได้มีการสำรวจข้อมูลการอยู่อาศัยของชุมชนผู้มีรายได้น้อยเมื่อปลายปี ๒๕๕๐ พบว่ามีชุมชนในเขตเทศบาลในที่ดินของหน่วยงานและเอกชน เช่น ที่ดินราชพัสดุ ๒๕ ชุมชน ที่ดินวัด/สำนักงานพระพุทธศาสนา ๘ ชุมชน ที่ดินตนเอง/เช่าเอกชน ๑๘ ชุมชน และที่ดินอื่น ๆ

๑๐ ชุมชน รวม ๑๖,๓๑๙ ครัวเรือน จึงนำไปสู่การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของชาวชุมชน

นายปรีชา มงคลหัตถิ ธนารักษ์พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ กล่าวว่า การลงนามเช่าที่ครั้งนี้เป็นการเช่าที่ดินราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ นว.๗๐ (บางส่วน) ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ โดยสหกรณ์เคหสถานสวรรค์เมืองใหม่ จ.นครสวรรค์ โดยมีเจตนารมณ์ร่วมกันในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนผู้มีรายได้น้อยให้มีความมั่นคงในที่ดินอยู่อาศัย บริเวณชุมชนสวรรค์เมืองใหม่ให้มีความมั่นคง บนเนื้อที่ทั้งสิ้น ๑๕ ไร่ ๓ งาน ๙๘ ตารางวา มีระยะเวลาเช่า ๓๐ ปี ■

วิวัฒน์ เจนชัย เรื่อง/ภาพ

ความคืบหน้าโครงการแก้ปัญหาความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินโดยชุมชน (หำจังหวัดชายแดนภาคใต้)

๑. พื้นที่เป้าหมายแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย	๑,๒๒๑ หมู่บ้าน
๒. พื้นที่ที่อนุมัติงบประมาณเพื่อที่อยู่อาศัยแล้ว	๑,๑๙๒ หมู่บ้าน
๓. จำนวนครัวเรือนเป้าหมาย	๓๗,๖๓๐ ครัวเรือน
๔. จำนวนครัวเรือนที่อนุมัติโครงการแล้ว	๓๖,๙๗๕ ครัวเรือน
๕. จำนวนงบประมาณที่อนุมัติ	๑,๕๘๔.๒๒ ล้านบาท
๖. จำนวนบ้านที่ก่อสร้าง ต่อเติมหรือซ่อมแซมเสร็จแล้ว	๑๙,๔๕๑ หลัง
๗. จำนวนพื้นที่แก้ปัญหาที่ดินที่อนุมัติโครงการแล้ว	
๒๐ พื้นที่ ๑๔๒ ชุมชน ๑๖,๗๗๗ ครัวเรือน	

ผลการประเมิน ม.บูรพา ระบุ ประชาชนร้อยละ ๘๒.๑๗ พอใจโครงการ แก้ปัญหาที่อยู่อาศัย และที่ดินทำจังหวัด ชายแดนภาคใต้

นางทิพย์รัตน์ นพดลารมย์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือพอช. ในฐานะประธานคณะกรรมการโครงการ บ้านมั่นคงเมืองและชนบทพื้นที่หำจังหวัดชายแดนภาคใต้เปิดเผยว่า

ณ เดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ได้มีการอนุมัติโครงการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยในพื้นที่หำจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้วใน ๑,๑๘๗ หมู่บ้านจำนวน ๓๖,๙๗๕ ครัวเรือน ทั้งนี้การประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯโดยมหาวิทยาลัยบูรพา ณ เดือนธันวาคม ๒๕๕๓ ประชาชนร้อยละ ๘๘.๖๓ ระบุว่า โครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ และร้อยละ ๙๗.๒๖ ระบุว่าโครงการสามารถแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ได้ในด้านความพร้อมประชาชน ร้อยละ ๙๕.๓๐ มีความพร้อมในการดำเนินโครงการและร้อยละ ๗๕.๗๓ มีความเห็นว่าการให้ความรู้เพื่อดำเนินโครงการจากเจ้าหน้าที่ มีความเพียงพอและปรับใช้ในประโยชน์ของโครงการได้ในด้านความพร้อมของวัสดุโครงการ ร้อยละ ๗๓.๑๙ ระบุว่ามีความเพียงพอ ส่วนในด้านการได้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อโครงการร้อยละ ๘๕.๑๓ เห็นว่าโครงการมีประโยชน์ และร้อยละ ๙๒.๑๕ มีความพึงพอใจต่อโครงการระดับมากที่สุด

ในด้านความคืบหน้าของการสร้างซ่อมแซมบ้าน ปัจจุบันมีการสร้างซ่อมบ้านที่ได้รับการอนุมัติแล้วเสร็จจำนวน ๑๙,๔๕๑ ครัวเรือนที่เหลือกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการซึ่งใช้ช่างชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเกือบทั้งหมด ■

รัฐร่วมราษฎรประกาศธรรมนูญ สวัสดิการชุมชนคนมุกดาหาร

การจัดงาน “รัฐร่วมราษฎร ปฏิรูปคนมุกดาหาร สู่สวัสดิการถ้วนหน้า ปี ๒๕๕๔” เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ที่ผ่านมา ณ ศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ ๔๒ อ.นิคมคำสร้อย ซึ่งจัดโดยสภาพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชน จ.มุกดาหาร มีกลุ่มเครือข่ายองค์กรชุมชนและหน่วยงานต่างๆในจังหวัดมุกดาหารร่วมงานกว่า ๕,๐๐๐ คน ผู้เข้าร่วมประชุม ได้ประกาศเจตนารมณ์และธรรมนูญสวัสดิการชุมชน สู่การปฏิรูปประเทศไทย ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง ขบวนการองค์กรชุมชน จังหวัดมุกดาหาร สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนในจังหวัดมุกดาหารได้รับสวัสดิการถ้วนหน้าในปี ๒๕๕๕ – ๒๕๖๐

ทั้งนี้จังหวัดมุกดาหาร เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการพัฒนาของภาคประชาชน มีความเข้มข้น และให้ความสำคัญกับเรื่องสวัสดิการชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจำนวน ๕๐ ตำบล จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนแล้ว ๓๘ ตำบลจากพื้นที่ทั้งหมด ๗ อำเภอ ๕๒ ตำบล การประกาศธรรมนูญสวัสดิการชุมชน ในวันดังกล่าวมีปฏิญญา ที่สำคัญ ๔ ด้านที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับประชาชนในจังหวัดมุกดาหารคือ ๑. คนมุกดาหารมีคุณภาพชีวิตที่ดี ๒. มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ๓. มีการสืบสานวัฒนธรรมที่ดีงาม ๔. มีการบรรจุหลักสูตรสวัสดิการชุมชนไว้ในโรงเรียน

ปริญญาพร พรมดวง ข้อมูล

ความคืบหน้าการสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

รายการ	เหนือ	ใต้	อีสาน	กรุงเทพ ปริมณฑล ตะวันออก	กลางบน และตะวันตก	รวม
๑. จำนวนกองทุนที่จัดตั้ง	๗๓๙	๖๑๘	๑,๐๕๖	๔๙๓	๖๑๔	๓,๕๒๐
๒. กองทุนที่อนุมัติงบประมาณสมทบ (วันละ ๑ บาท/คน)						
๒.๑ จำนวนกองทุน	๓๘๙	๔๖๙	๗๙๔	๒๑๔	๓๗๘	๒,๒๕๔
๒.๒ จำนวนสมาชิกทั้งหมด	๒๓๒,๒๖๒	๓๒๕,๔๘๘	๔๔๓,๖๑๗	๑๓๕,๕๙๗	๑๕๔,๗๒๐	๑,๕๕๑,๖๘๔
๒.๓ จำนวนสมาชิกที่ได้รับเงินสมทบ	๑๗๔,๑๙๙	๒๖๒,๓๐๓	๓๒๐,๙๔๔	๙๖,๒๘๒	๑๑๖,๐๘๙	๙๓๙,๘๑๗
๒.๔ งบประมาณสมทบที่อนุมัติ (ล้านบาท)	๕๒.๒	๙๓.๒	๑๑๐.๒	๓๔.๙	๓๙.๓	๓๖๙.๘
๒.๕ จำนวนสมาชิกเฉลี่ยต่อกองทุน (คน)	๕๘๓	๗๑๕	๕๖๒	๖๓๐	๔๐๐	๕๘๐.๕

นายกฤษฎีธีรร่วมงานปฏิรูประบบสวัสดิการชุมชน จ.นครราชสีมา พร้อมมอบเงินสมทบ ๑๔๗ กองทุน ๖ จังหวัด

เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ที่ผ่านมา นายอภิสัทธิ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้เดินทางไปมอบเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนในงาน “ปฏิรูประบบสวัสดิการชุมชนโดยชุมชนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รมต.กระทรวงพม. ผู้อำนวยการพอช. ผู้นำองค์กรสวัสดิการชุมชนร่วมงานกว่า ๒,๐๐๐ คน

นายสมคิด สิริวัฒนาสกุล รองประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชน จ.นครราชสีมา กล่าวว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนภาคอีสาน มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนในหลายรูปแบบ เช่นหลายแห่งตั้งขึ้นในวัดใช้ชื่อกองทุนสวัสดิการที่เน้นการออมเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นสำคัญบางพื้นที่ใช้ฐานการจัดการทรัพยากรดูแลรักษาป่าชุมชน ทำให้ได้ผลผลิตจากป่ามาเป็นกองทุนสวัสดิการ ส่วนในชุมชนเมืองที่เริ่มจากการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผ่านโครงการบ้านมั่นคง ก็ได้มีการตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนทั้งในระดับชุมชนและระดับเมืองควบคู่กันไป

ทั้งนี้จังหวัดนครราชสีมาที่มีกองทุนสวัสดิการชุมชนแล้ว ๙๘ กองทุนในพื้นที่ ๒๔ อำเภอ จากพื้นที่ทั้งหมด ๓๓๓ ตำบล/เทศบาลโดยมีกองทุนที่ได้รับสมทบงบประมาณแล้ว ๔๔ กองทุน

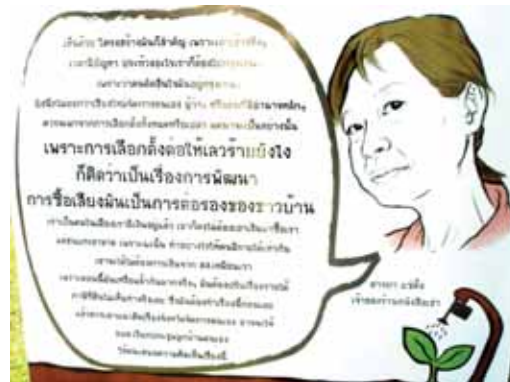
สมาชิกรวม ๒๐,๒๖๓ คน งบที่ได้ สมทบ ๓.๖๒ ล้านบาท การจัดงานในวันนี้จะทำให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความตื่นตัวที่จะร่วมกันจัดสวัสดิการชุมชนให้กระจายกว้างขวางขึ้น โดยจะดำเนินการให้มีสวัสดิการชุมชนเต็มพื้นที่ภายในปี ๒๕๕๙

สำหรับภาคอีสานมีการจัดตั้งกองทุนแล้ว ๑,๐๙๓ กองทุน สมาชิกกว่า ๔๐๐,๐๐๐ ราย รัฐบาลให้การสมทบแล้ว ๗๙๔ กองทุนรวมงบประมาณที่สมทบ ๑๑๐.๒๓ ล้านบาท โดยนายอภิสัทธิ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้มอบเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนให้กับ ๖ จังหวัดในภาคอีสานคืออำนาจเจริญ ศรีสะเกษ นครราชสีมา จำนวน ๑๔๗ กองทุน เป็นเงิน ๑๐,๙๒๕,๗๕๒ บาท และกล่าวว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนได้เป็นแบบอย่างที่ดีของการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ในขณะที่การทำงานหลายหลายอย่างของรัฐบาลมีข้อจำกัด เช่นรายได้จำกัด มีภาษีที่จำกัด ในขณะที่ประชาชนสูงอายุมีมากขึ้น จึงต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการตื่นตัวของทุกฝ่ายให้ช่วยกันสนับสนุนสวัสดิการชุมชน ■

ความคืบหน้าโครงการบ้านมั่นคง ณ เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

รายการ	กรุงเทพปริมณฑล	ตะวันออก	เหนือ	ใต้	อีสาน	ตะวันตก	กลางบน	รวม
๑. จำนวนจังหวัดที่ดำเนินการ	๔	๘	๑๔	๑๑	๑๙	๗	๘	๗๑
๒. จำนวนเมืองที่ดำเนินการ	๖๗	๓๓	๓๒	๔๓	๔๘	๒๕	๒๗	๒๗๕
๓. จำนวนโครงการ	๒๘๔	๗๓	๑๐๓	๙๗	๒๐๖	๔๕	๕๓	๘๖๑
๔. จำนวนชุมชนเข้าร่วม	๓๗๖	๑๑๓	๓๓๓	๑๖๒	๓๔๗	๙๔	๑๒๓	๑,๕๔๘
๕. จำนวนครัวเรือนที่อนุมัติ	๓๔,๖๖๐	๗,๗๗๑	๑๑,๑๖๓	๙,๘๘๕	๑๗,๖๓๙	๔,๗๙๘	๔,๙๖๐	๙๐,๘๗๖

คนเชียงใหม่ประกาศปฏิบัติการ “ปิ่นส้ม” ให้มี พ.ร.บ.เชียงใหม่มหานครภายใน ปี ๒๕๕๕

เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ บ้านพักทัศนاجر ตำบล ป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายองค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมจังหวัดเชียงใหม่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเวที “ปฏิรูปขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัดเชียงใหม่สู่การปฏิรูปประเทศไทย” มีผู้เข้าร่วมมา ๒๐๐ คน

ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปที่ขบวนการองค์กรชุมชนจะขับเคลื่อนการจัดการตนเองมีทั้งหมด ๗ เรื่องคือ ๑.จัดกระบวนการเรียนรู้/ถ่ายทอด ข้อมูล ความรู้ แนวคิดเรื่องการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ๒. เชื่อมโยงขบวนการองค์กรชุมชน/ชาวบ้านเชียงใหม่ในทุกระดับให้มีพลังในการจัดการตนเองร่วมกัน ๓.สนับสนุน/สร้างเครือข่ายปราชญ์/สภา/ครูภูมิปัญญา ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสนับสนุนการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ๔.ใช้สภาองค์กรชุมชนประสานพลัง องค์กรชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ ให้มีสามัคคี มีสำนึกร่วมของความเป็นชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมจัดการตนเอง ๕.ร่วมกันส่งเสริมสนับสนุน/สร้างและใช้เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนให้เป็นรูปธรรม ๖.สรุปและเผยแพร่บทเรียนประสบการณ์ในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น ๗.ประสาน

เชื่อมโยงความร่วมมือกับภาคประชาสังคม นักวิชาการ สื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมกับขบวนการองค์กรชุมชนเชียงใหม่

ข้อเสนอเชิงนโยบาย การกระจายอำนาจให้ชุมชนจังหวัดจัดการตนเอง มี ๗ เรื่อง ได้แก่ ๑. กระจาย/จัดสรรงบประมาณให้ชุมชนท้องถิ่น-ส่วนกลางในสัดส่วน ๗๐:๓๐ ๒. บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นคนในท้องถิ่น ๕๐% ๓.มีกองทุนพัฒนาสื่อท้องถิ่น/ที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น ๔.ให้อำนาจชุมชนท้องถิ่นออกกฎระเบียบ/ข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร/เศรษฐกิจ/สังคม/วัฒนธรรมฯ ที่เป็นธรรม ๕.การปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการกระจายให้ท้องถิ่นจัดการตนเอง ๖. ยุบ/ยกเลิกการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ๗. ให้เชียงใหม่ เป็นจังหวัดหนึ่ง ในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น : เชียงใหม่จัดการตนเองตามพ.ร.บ.เชียงใหม่มหานคร ให้ผู้ว่ามาจากการเลือกตั้ง ที่ประชาชนเชียงใหม่เสนอร่วมกัน ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ■

วัชร สกมา รายงาน

งานแก้ปัญหา ที่อยู่อาศัย พื้นที่ ๕ จังหวัด ชายแดนภาคใต้

ก่อนดำเนินการ

บ้านสร้างเสร็จ

- นายเหต ช้างน้ำ อายุ ๖๓ ปี
- บ้านเลขที่ ๑๔๔ ม.๑ ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล
- มีฐานะยากจน มีรายได้ไม่แน่นอน ประกอบอาชีพประมง

สภาพบ้านทรุดโทรม วัสดุที่ใช้ไม่ทนทาน ยากแก่การซ่อมแซม อาศัยกันอย่างแออัด มีสมาชิกในครัวเรือนหลายคน ได้รับงบประมาณสร้างบ้านใหม่ ๑๑๐,๐๐๐ บาท

สมัชชาสภาองค์กรชุมชนกรุงเทพฯ จี้ กทม.เป็นเมืองตัวอย่าง ปลอดทุจริตคอร์รัปชัน สู่การปฏิรูปประเทศไทย

กรุงเทพฯ : เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา สมัชชาสภาองค์กรชุมชนกรุงเทพมหานคร ร่วมกับ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า), สำนักงานปฏิรูป (สปร.), กรุงเทพมหานคร และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ได้จัดเวทีสมัชชาปฏิรูปกรุงเทพฯ สู่การปฏิรูปประเทศไทย ณ หอประชุมเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบเฉลิมพระชนมพรรษา นิด้า เพื่อนำเสนอปัญหา ข้อเสนอ และสังเคราะห์ประเด็นการปฏิรูปกรุงเทพฯ ปฏิรูปประเทศไทย ที่ผ่านการระดมความคิดเห็นในระดับเขตและรวบรวมเป็นข้อสรุประดับโซน (กลุ่มเขต) เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากเครือข่ายองค์กรชุมชนกรุงเทพฯ กว่า ๖๐๐ คน

นายณัชพล เกิดเกษม ประธานสมัชชาสภาองค์กรชุมชนกรุงเทพมหานคร เปิดเผยว่า การปักธงของพวกเราคือ **กรุงเทพฯต้องเปลี่ยนแปลง** เปลี่ยนในเรื่องโครงสร้างหรือพร.บ. การบริหารกรุงเทพมหานครต้องเปลี่ยน กระบวนการที่เป็นปัญหายิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นทั่วประเทศก็คือการทุจริตคอร์รัปชัน กรุงเทพฯจะเป็นตัวอย่างที่ภาคประชาชนจะลุกขึ้นมาบอกกับหน่วยงานว่าเราไม่เอาเรื่องทุจริต และที่เป็นปัญหาใหญ่เป็นปัญหาสังคมของคนกรุงเทพฯ ก็คือปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องใหญ่มากถ้าพึ่งหน่วยงานแก้ไม่ได้ ภาคประชาชนต้องลุกขึ้นมาเสนอในเชิงนโยบายในวันนี้ เราต้องลุกขึ้นมาดำเนินการจัดการด้วย และเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะเรื่องคลองน้ำเน่าเสียให้เห็นอยู่ รวมทั้งเรื่องภัยพิบัติต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น วันนี้หลายชุมชนหลายสภาองค์กรชุมชนในกรุงเทพฯ จะนำเรื่องนี้เป็นประเด็นหลักในการขับเคลื่อนจัดการด้วยตนเอง

และที่สำคัญเรื่องโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่รัฐบาลร่วมกับกรุงเทพมหานคร กระทับกับชุมชนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นรถไฟฟ้า อุโมงค์แก้ปัญหาหน้าท่วม การตัดถนนต่างๆ หรือโครงการคอมแพคต่างๆ ที่พี่น้องประชาชนคนจนในกรุงเทพฯจะถูกไล่

รื้อประมาณ ๙๐,๐๐๐ ครอบครัว เป็นเรื่องใหญ่ที่เราต้องร่วมกันป้องกันในเรื่องนี้ เป็นเป้าที่สร้างการเปลี่ยนแปลง **สิ่งที่เราต้องการทำและอยากเห็นก็คือการพัฒนาทุกเรื่องภาคประชาชนต้องมีส่วนร่วม**

นพ.พลเดช ปิ่นประทีป ประธานกรรมการนโยบายองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) เป็นอีกท่านหนึ่งที่ได้ให้ความเห็นต่อการเคลื่อนไหวของสมัชชา โดยชี้ว่า แนวคิดการปฏิรูปที่จะ “ลดอำนาจรัฐเพิ่มอำนาจประชาชน” นั้นหัวใจสำคัญอยู่ที่การจัดการสร้างพลังอำนาจประชาชน ซึ่งอย่าพูดแบบลอยๆ ต้องลงมือทำให้เป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ในช่วงสุดท้ายของการประชุม สมัชชาสภาองค์กรชุมชนกรุงเทพมหานคร ได้แถลงปฏิญญาในการกิจปฏิรูป กทม.สู่การปฏิรูปประเทศไทย ซึ่งมีสาระสำคัญที่ระบุว่า ด้วยสำนึกพลเมืองที่ตระหนักถึงปัญหาของกรุงเทพมหานครและประเทศชาติ พวกเราในฐานะสมาชิกสมัชชาสภาองค์กรชุมชนกรุงเทพมหานครทั้ง ๕๐ เขต ขอให้ปฏิญญาว่า ๑) พวกเราจะมุ่งแก่ประโยชน์ส่วนรวม จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชน พัฒนากรุงเทพมหานคร และประเทศชาติ ๒) พวกเราจะเคารพต่อทุกข้อเสนอของประชาชน เราจะร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ นำข้อเสนอของประชาชนไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นจริง ด้วยวิธีการทำงานอย่างมีส่วนร่วม บูรณาการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ๓) เพื่อมีส่วนร่วมในการกิจปฏิรูปประเทศไทย สมัชชาสภาองค์กรชุมชนกรุงเทพฯ จะให้ความสำคัญกับประเด็นยุทธศาสตร์ใน ๕ เรื่อง ที่จะผลักดันให้แก้ไขพัฒนาในระดับโครงสร้าง เรื่องดังกล่าวได้แก่ ที่อยู่อาศัย, ยาเสพติด, ทุจริตภาครัฐ, สิ่งแวดล้อม และโครงสร้าง กทม.

รุ่งโรจน์ เพชรบุญณิน รายงาน

เครือข่ายภาคประชาชนอีสานไม่เอาเขื่อนไชยะบุรี

เมื่อวันที่ 19 มี.ค. 54 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ร่วมกับสภาองค์กรชุมชนลุ่มน้ำโขง หอการค้าจังหวัดสกลนคร คณะกรรมการลุ่มน้ำโขง-ชี-มูล (ภาคประชาชน) สมาคมส่งเสริมเกษตรกรรมลุ่มน้ำโขง องค์การบริหารส่วนตำบลหลุบเลา อ.ภูพาน จ.สกลนคร และมูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติจัดเวทีเสวนาประชาชนลุ่มน้ำโขง เรื่อง “พญานาค ปลาแดก คนลุ่มน้ำโขง : กับโครงการเขื่อนไชยะบุรี” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยมีประชาชนสนใจเข้าร่วมกว่า 500 คน

โดยผู้เข้าร่วมประชุม ได้ออกแถลงการณ์ ยุติโครงการเขื่อนไชยะบุรี และเขื่อนบนแม่น้ำโขงสายหลัก ■

แถลงการณ์ ขอให้ยุติโครงการสร้างเขื่อนไชยะบุรี และเขื่อนบนแม่น้ำโขงสายหลัก

เนื่องจากในขณะนี้ แม่น้ำโขงกำลังถูกคุกคามทำลายจากโครงการสร้างเขื่อน ทั้งแม่น้ำโขงตอนบนในประเทศจีน ซึ่งมีการก่อสร้างเขื่อนไปแล้วถึง 4 เขื่อน และแม่น้ำโขงตอนล่างที่กำลังมีแผนก่อสร้างเขื่อนบนแม่น้ำโขงสายหลักถึง 12 เขื่อน โดยที่การลงทุนส่วนใหญ่เป็นของภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมการก่อสร้างโครงการเขื่อนไชยะบุรี ใน สปป.ลาว ซึ่งเป็นการลงทุนโดยบริษัท ช. การช่างจากประเทศไทยโดยมีแหล่งเงินกู้มาจากธนาคารของไทย และประเทศไทยจะเป็นผู้รับซื้อไฟฟ้าเกือบทั้งหมด เขื่อนไชยะบุรีและเขื่อนอื่นๆ ทั้งหมดนี้จะนำมาซึ่งความสูญเสียของระบบนิเวศทรัพยากรธรรมชาติลุ่มแม่น้ำโขง รวมทั้งการดำรงชีวิตและความมั่นคงทางอาหารของประชาชนหลายสิบล้านคนตลอดลุ่มน้ำโขง ที่มีใช้เฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำโขงสายหลักเท่านั้น แต่ยังคงรวมไปถึงประชาชนในแม่น้ำสาขาของแม่น้ำโขงในภาคอีสานตอนบนอีกหลายสาย อาทิ แม่น้ำสงคราม ลำห้วยหลวง แม่น้ำก่ำ เป็นต้น

ในระยะหลายปีที่ผ่านมา ปรากฏชัดแล้วว่า การสร้างเขื่อนในแม่น้ำโขงตอนบนในประเทศจีน ได้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศการอพยพของปลา และพื้นที่เกษตรริมโขงตลอดพรมแดนไทย-ลาวในเขตภาคอีสานของไทย รวมถึงการขึ้นลงของระดับน้ำในแม่น้ำสาขาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน เช่น แม่น้ำสงคราม แม่น้ำก่ำ เป็นต้น ซึ่งให้เห็นถึงผลกระทบที่ส่งต่อถึงกันระหว่างแม่น้ำโขงและแม่น้ำสาขาอย่างชัดเจนในลักษณะที่เรียกว่า ผลกระทบข้ามพรมแดนทั้งนี้ยังไม่บรรจบถึงผลกระทบที่เกิดจากการสร้างเขื่อนในแม่น้ำทุกสาขาทั้งหมด ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง และยิ่งแก้ไขปัญหามาแล้วเสร็จอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งพวกเราเป็นผู้ประสบชะตากรรมนั้นได้รับรู้ความทุกข์นั้นเป็นอย่างดี

พวกเราในนามของเครือข่ายประชาชนลุ่มน้ำภาคอีสาน ขอเรียกร้องต่อรัฐบาลไทย, สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทย และสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงดังนี้

๑. ให้ยกเลิกแผนการสร้างเขื่อนในแม่น้ำโขงทั้ง ๑๒ แห่ง เพราะจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ระบบเศรษฐกิจของชุมชน และประชาชนหลายสิบล้านคนตลอดทั้งลุ่มน้ำโขง

๒. รัฐบาลไทยต้องยุติการรับซื้อไฟฟ้าจากเขื่อนไชยะบุรี และเขื่อนกันแม่น้ำโขงอื่นๆทั้งหมด

๓. ให้มีการเปิดเผยข้อมูลของโครงการเขื่อนไชยะบุรีทั้งหมด และแปลเป็นภาษาไทย โดยให้ดำเนินการจัดรับฟังความเห็นที่เป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องของไทย

๔. รัฐบาลต้องยืนยันกับประเทศสมาชิกลุ่มน้ำโขงอื่นๆ ในการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ควบคุมไปกับการดำเนินการตามข้อตกลงการใช้แม่น้ำโขง พ.ศ. ๒๕๓๘ รัฐบาลต้องหลีกเลี่ยง ไม่ให้กระบวนการตัดสินใจในเรื่องนี้เป็นเรื่อง การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางการเมืองระหว่างประเทศ

๕. ในระหว่างนี้ รัฐบาลไทยต้องดำเนินการให้มีการขยายระยะกระบวนการแจ้งให้ทราบ ปรีกษาหารือและข้อตกลง (PNPCA) ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๒๒ เมษายน ที่จะถึงนี้ ออกไปก่อน เนื่องจากเป็นโครงการที่สี่ประเทศลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ได้ใช้กระบวนการนี้ จึงสมควรที่จะสร้างแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน ที่ตั้งอยู่บนความโปร่งใส และรับผิดชอบร่วมกันมากที่สุด

๑๙ มีนาคม ๒๕๕๔

รับรองโดย ๑. เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลลุ่มน้ำโขง ๒ จังหวัดภาคอีสาน (คสช.) ๒. คณะกรรมการลุ่มน้ำโขง (ภาคประชาชน) ๓. เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนลุ่มน้ำโขง ๔. เครือข่ายอินแปง ๕. เครือข่ายลุ่มน้ำพุง ๖. เครือข่ายลุ่มน้ำก่ำ ๗. ประชาสังคม จ.สกลนคร ๘. ประชาสังคม จ.อุดรธานี ๙. กลุ่มคนเชียงคาน จ.เลย ๑๐. ชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูลุ่มน้ำสงคราม ๑๑. สมัชชาคนจนราศีไศล-หัวนา ๑๒. คณะกรรมการชาวบ้านฟื้นฟูลุ่มน้ำมูล ๑๓. เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขงในเขตล้านนา ๑๔. กลุ่มรักษ์เชียงของ ๑๕. โครงการประวัติศาสตร์นิเวศวัฒนธรรมเพื่อการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นลุ่มน้ำภาคเหนือ

อัมมบุญ ทิพย์สุนา รายงาน

ชุมชน ต้นประชาธิปไตย

ข่าวชุมชนฉบับนี้ ขอแนะนำรายการโทรทัศน์ “ชุมชนต้นประชาธิปไตย” รายการที่เครือข่ายองค์กรชุมชน และนักพัฒนา ควรค่ากับการติดตามเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการนำเสนอ บอกเล่าถึงวิถีการ และกระบวนการในการใช้หลักประชาธิปไตยในการฝ่าฟันอุปสรรคปัญหามาหาชุมชนให้ผ่านพ้น

วิกฤติ ผ่านตัวละครที่เป็นบุคคลจริงในชุมชนนั้นๆ อันเป็นกรณีตัวอย่างรูปธรรมของการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เป็นนวัตกรรมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เข้มขันทั้งด้านเนื้อหา และเติมเต็มไปด้วยสาระที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี รายการนี้นำเสนอในรูปแบบสารคดี ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา ๑๖.๐๕ น. และวันอังคาร เวลา ๑๓.๓๕ น. (Rerun) ทางสถานีโทรทัศน์ Thai PBS ดำเนินรายการ คุณชลณีฤทธิ์ โกยกุล ทุกท่านสามารถร่วมเรียนรู้ ติดตาม และค้นหาคำตอบได้จาก รายการชุมชนต้นประชาธิปไตย

เรื่องต่อมา ขอเชิญพี่น้องเครือข่ายชุมชนติดตาม สารคดีสั้น “ประชาธิปไตยทำเอง” ทางสถานี โทรทัศน์ Thai PBS เช่นเดียวกัน เป็นตัวอย่างพื้นที่รูปธรรมงานพัฒนา ๒๐ เรื่องที่สะท้อนถึงการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นในมิติต่างๆ อันหมายถึง ประชาธิปไตยชุมชน ประชาชนทำเอง จะออกอากาศในเร็ววันนี้ค่ะ

และสำหรับพี่น้องเครือข่ายองค์กรชุมชน ที่ติดตาม เรื่องการปฏิรูปประเทศไทย ให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง เรามีวิดีโองานพัฒนาชุด “พื้นที่เครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการปฏิรูป” ท่านที่สนใจดีใจดูดังกล่าว กรุณาติดต่อที่ส่วนประชาสัมพันธ์สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ๐๒- ๓๗๘-๘๓๐๐ ต่อ ๘๕๓๗

ภาพจาก : www.thaipbs.or.th/Chumchon/

เครื่องสูบความร่ำรวย จากชนบท

ปฐวีกาล

ผู้คนทั่วไปในสังคมมักพูดกันว่าสาเหตุแห่งความยากจนในชนบทคือราคาพืชผลผลิตตกต่ำ ความเสียหายของผลผลิตจากภัยธรรมชาติ ขาดการรวมกลุ่ม ขาดอำนาจต่อรอง ไม่มีการศึกษา และแน่นอนที่สุดคือความเกียจคร้านของเกษตรกร แต่สาเหตุเหล่านั้นน่าจะไม่ใช่สาเหตุที่แท้จริง ดอกกระมัง

หมู่บ้านที่กั้นดาร์และท่าंगไกลที่สุด แต่มีถนนเข้าถึงในปัจจุบันจะมีรถเร่ขายของทุกชนิดเข้าถึง เงินในหมู่บ้านไหลออกเพราะรถเหล่านั้นวันละเท่าไร

เมื่อโรงเรียนในชนบทไม่มีคุณภาพไม่สามารถสอนให้เด็กอ่านหนังสือออก คิดเลขเป็น ไม่มีหลักประกันว่าลูกจะได้เรียนมหาวิทยาลัย พ่อแม่ก็ส่งลูกๆ ไปเรียนในเมืองตั้งแต่อนุบาล เท่านั้นยังไม่พอในวันหยุดยังส่งเด็กๆ ไปเรียนพิเศษที่โรงเรียนกวดวิชาในเมืองอีก องค์กรชุมชนต.หัวไผ่ อ.เมือง จ.สิงห์บุรีซึ่งมีประชากร ๕,๒๐๐ คน สำรวจพบว่าในตำบลนี้มีค่าใช้จ่ายค่าการศึกษาบุตรหลานปีละ ๑๒ ล้านบาท

ปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง รถไถนา รถเกี่ยวข้าว เมล็ดพันธุ์ เครื่องยนต์ใน

เรือของชาวประมง ล้วนต้องซื้อหามาจากในเมืองหรือต่างประเทศ ตำบลประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานีเก็บข้อมูลปัจจัยการผลิตทำนาข้าวพบว่ามีการใช้จ่ายค่ายา ปุ๋ย สารเคมีต่างๆ ปีเดียว ๓๗ ล้านบาท เฉพาะค่าฮอร์โมน ยาฆ่าแมลงและยาฆ่าหญ้าสูงถึง ๒๔ ล้านบาท เกษตรกรทุกคนเข้าใจชัดเจนว่าการทำการเกษตรของเขาทุกวันนี้ทำเพื่อเลี้ยงพ่อค้าทุกระดับให้ร่ำรวย เพื่อที่ตนเองจะมีความยากจนอย่างยั่งยืนเท่านั้นเอง เพราะทันทีที่ได้เงินมาจากพ่อค้า ก็ต้องใช้หนี้ และจ่ายค่าปัจจัยการผลิตดังกล่าวดังเดิม ไม่เหลือแม้แต่เงินที่จะซื้อข้าวสารให้ตนเอง

ปีไหนพืชผลทางการเกษตรราคาดี ยอดขายรถมอเตอร์ไซด์ รถกะบะและโทรศัพท์มือถือจะพุ่งสูง ขนเงินรายได้ส่วนใหญ่ไปให้เมือง และบริษัทต่างประเทศ แต่ละวันรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ในหมู่บ้านใช้น้ำมันกันเท่าไร นั่นคือเลือดที่ไหลออกจากชุมชนทั้งสิ้น ข้อมูลระดับประเทศบอกว่าเราใช้น้ำมันดีเซลวันละประมาณ ๕๐ ล้านลิตร เบนซิน ๒๐ ล้านลิตร แต่ประเทศไทยจ่ายเงินซื้อน้ำมันจากต่างประเทศไม่น้อย

กว่า ๗๐๐,๐๐๐ ล้านบาท เงินเหล่านี้สร้างเศรษฐกิจวันออกกลางจนร่ำรวยไม่รู้จะเก็บเงินที่ไหนดี

ปัจจุบันทุกหมู่บ้านมีโทรศัพท์มือถือ หมู่บ้านหลายสิบเครื่อง เจ้าของโทรศัพท์จ่ายค่าโทรศัพท์ให้เศรษฐกิจในเมืองวันละเท่าไร ปี ๒๕๕๓ บริษัทยักษ์ใหญ่โทรศัพท์บริษัทหนึ่งมีรายได้กว่า ๗๒,๐๐๐ ล้านบาท มีกำไรกว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท กำไรเหล่านี้มาจากทุกหมู่บ้านที่ใช้โทรศัพท์มือถือ

ถ้าเราดูตัวเลขการสำรวจข้อมูลครัวเรือนของเครือข่ายแผนชุมชน เราจะไม่แปลกใจในสถานการณ์รายรับ รายจ่าย และหนี้สินของชุมชนเลย เช่น ต.ทุ่งโพธิ์ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี (ประชากร ๖,๖๐๐ คน) มีรายได้ ๗๐ ล้านบาท รายจ่าย ๘๔ ล้านบาทและหนี้สิน ๘๔ ล้านบาท

๘๘

เมื่อเราพูดถึงการพัฒนาชนบทในทุกมิติ
เราหมายถึงว่า เราจะสู้เงินทุกบาท
ทุกสตางค์เข้าเมือง เราสนับสนุนให้มีการ
ติดตั้งเครื่องสูบน้ำความมั่งคั่งทุกขนาด
เพื่อผันความมั่งคั่งทั้งหลาย ทั้งปวง
จากชนบทไปสู่เมืองและภาคอุตสาหกรรม

๘๙

ด.คลองชะอุ่น อ.พนม จ.สุราษฎร์ธานี
(ประชากร ๘,๖๐๐ คน) มีรายได้ ๑๔๓
ล้านบาท รายจ่าย ๑๐๙ ล้านบาทและ
หนี้สิน ๑๐๓ ล้านบาท

เมื่อเราพูดถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ
และคุณภาพชีวิตคนชนบท จะโดยตั้งใจ
หรือไม่ก็ตาม จุดร่วมของการ “พัฒนา”
ที่ว่ำนั้นคือการตั้งเครื่องสูบน้ำความร่ำรวย
ออกจากชนบท เมื่อเราบอกว่าคนชนบท
ควรจะมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรง เรา
หมายถึงว่าชาวบ้านต้องซื้ออิฐ หิน ดิน
ทรายและปูนซีเมนต์จากร้านค้าในเมือง
มาสร้างบ้าน เมื่อเราบอกว่าจะเพิ่มรายได้
ได้ด้วยการพัฒนาการเกษตร เราหมายถึง
ว่าเกษตรกรต้องทำการเกษตรที่ใช้สาร
เคมี ใช้ปุ๋ยเคมี ใช้เมล็ดพันธุ์ ใช้เครื่อง
จักร เครื่องยนต์จากพ่อค้าในเมือง เมื่อ
เราพูดถึงโอกาสทางการศึกษาเราหมายถึง
ถึงว่าคนชนบทต้องทำงานสายตัวแทบ
ขาด ไม่มีเงินแม้แต่จะซื้อเครื่องนุ่งห่ม
ของตนเอง เพื่อเอาเงินทั้งหมดส่งลูกไป
เรียนในเมือง เมื่อเราพูดถึงความทันสมัย
เราหมายถึงว่าคนชนบทต้องซื้อเสื้อผ้า
และเครื่องประดับจากหัวจรดเท้าจาก
โรงงานในเมือง เมื่อเราพูดถึงโอกาสทาง
การสื่อสาร เราหมายถึงว่าคนชนบทต้อง
ซื้อโทรศัพท์และจ่ายค่าโทรศัพท์ให้บริษัท
โทรศัพท์ในเมือง เมื่อพูดถึงการมีสุขภาพ
ที่ดี เราหมายถึงการไปรักษาที่โรงพยาบาล

ในเมือง ซึ่งพึ่งพิงวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย
และยารักษาโรคจากต่างประเทศ เมื่อ
เราพูดถึงร้านค้าชุมชน เราหมายถึงการ
เปิดช่องทางการจัดจำหน่ายให้แก่คโค
โลตัส บิ๊กซี ในพื้นที่ชนบทเพราะร้านค้า
ชุมชนที่ว่ำนั้น ไม่มีสินค้าที่ชุมชนผลิต
เองแม้สักชิ้นเดียว ฯลฯ เมื่อเราพูดถึงการ
พัฒนาชนบทในทุกมิติ เราหมายถึงว่า
เราจะสู้เงินทุกบาททุกสตางค์เข้าเมือง
เราสนับสนุนให้มีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำ
ความมั่งคั่งทุกขนาด เพื่อผันความมั่งคั่ง
ทั้งหลายทั้งปวงจากชนบทไปสู่เมืองและ
ภาคอุตสาหกรรม

นี่คือสาเหตุแห่งความยากจน
อันเป็นอมตะนิรันดร์กาลของชนบท ใช่
หรือไม่ นี่ใช่ไหมคือสิ่งที่เขาเรียกว่าความ
ยากจนเชิงโครงสร้าง ด้วยโครงสร้างเช่น
นี้ใช่ไหมที่ทำให้คนยากจน หาใช้ความ
เกียจคร้าน ราคาพืชผลผลิตตกต่ำ ไร้
การศึกษา ดังที่ขอบทองกันไม่

เรามีเครื่องสูบน้ำความร่ำรวยออก
จากชนบทนับร้อยนับพันเครื่อง ทำไมเรา
จึงไม่เห็นข้อเท็จจริงที่ล้างผลาญชุมชน
ได้ขนาดนี้กันเล่า เรา “เห็น” อยู่ แต่เรา
“เชื่อ” ว่านี่คือวิธีเดียวที่จะ “พัฒนา”
ชนบท ทำไมเราจึงเชื่อเช่นนั้น เพราะ
ว่าเราถูกล้างสมองโดยระบบการศึกษา
ว่า “การพัฒนา” นั้นมีหนทางเดียวคือ
ทำให้เมืองและโรงงานเจริญเติบโต การ

พัฒนาการเกษตรต้องใช้ปัจจัยการผลิต
จากภายนอก การมีวัฒนธรรมคือการ
แต่งกายด้วยเสื้อผ้าจากโรงงาน ในขณะที่
เดียวก็ระบบการศึกษาก็สอนเราว่า
ภาษาพื้นเมือง การแต่งกายพื้นเมือง
พืชพันธุ์พื้นเมือง ภูมิปัญญาและคนพื้น
เมืองคือสัญลักษณ์แห่งความต่ำต้อย
ด้อยค่า ไม่ทันสมัย ไร้ประสิทธิภาพ จะ
ต้องจำกัดทิ้งไปเสียโดยเร็ว...ซึ่งระบบ
การศึกษาทำงานได้ประสบผลสำเร็จ
อย่างยิ่งในศตวรรษที่ผ่านมาของการตั้ง
กระทรวงศึกษาธิการ

ชนบทนั้นมีความอุดมสมบูรณ์ใน
ทุกด้านมายาวนานตลอดประวัติศาสตร์
อารยธรรมนับพันๆปีที่ผ่านมา ต่อเมื่อ
เรารวมศูนย์อำนาจ รวมศูนย์การจัดการ
ทรัพยากรอย่างเข้มข้นไปสู่รัฐส่วนกลาง
ตั้งแต่ ๑๒๐ ปีที่ผ่านมาและเริ่ม “พัฒนา”
ประเทศกันเมื่อ ๕๐ ปี ที่ผ่านมานี้เอง ที่
ชนบทเริ่มซบดormและอดอยากยากจน
เพราะการพัฒนาที่ว่ำนั้นมีสาระสำคัญ
เพียงประการเดียวคือการตั้งเครื่องสูบน้ำ
ความมั่งคั่งนานาชนิด นานาขนาด ออก
ไปจากชนบท ทุกๆนาที่

ถ้าไม่ทุบทำลายเครื่องสูบน้ำความ
มั่งคั่งซึ่งเป็นเหตุแห่งความยากจน
เหล่านี้ทั้ง ท่านว่าเราจะมีหวังหรือ
ว่าชนบทจะหมดความยากจน ■

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระบุพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
จากอุทกภัย มีจำนวน ๓,๒๗๒ หมู่บ้าน ๕๐๘ ตำบล ๖ จังหวัด
จ.นครศรีธรรมราช จ.พัทลุง จ.สุราษฎร์ธานี จ.ตรัง จ.กระบี่
และ จ.สงขลา ผู้เดือดร้อน ๕๖๔,๐๐๐ครัวเรือน ๑.๘ ล้านคน
ข้อมูล ๗ เมษายน ๒๕๕๔

อาสาสมัครช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัยพื้นที่ตำบลเทพราช
อ.ลิซล จ.นครศรีธรรมราช

สิ่งตีพิมพ์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 41/2550
ปณ.คลองจั่น

เหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้
(กรุณาส่งคืน พอช.)

- ☐ 1. จ่าหน้าไม่ชัดเจน
- ☐ 2. ไม่มีเลขบ้านตามจ่าหน้า
- ☐ 3. ไม่ยอมรับ
- ☐ 4. ไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า
- ☐ 5. ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- ☐ 6. อื่นๆ

ลงชื่อ

พอช - CODI

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

๔๑๒ ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๔๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๓๗๘ ๘๓๐๐ โทรสาร ๐ ๒๓๗๘ ๘๔๐๓

E-mail : public@codi.or.th Website : www.codi.or.th